Claudiu Soare

Singurătatea lui Adam

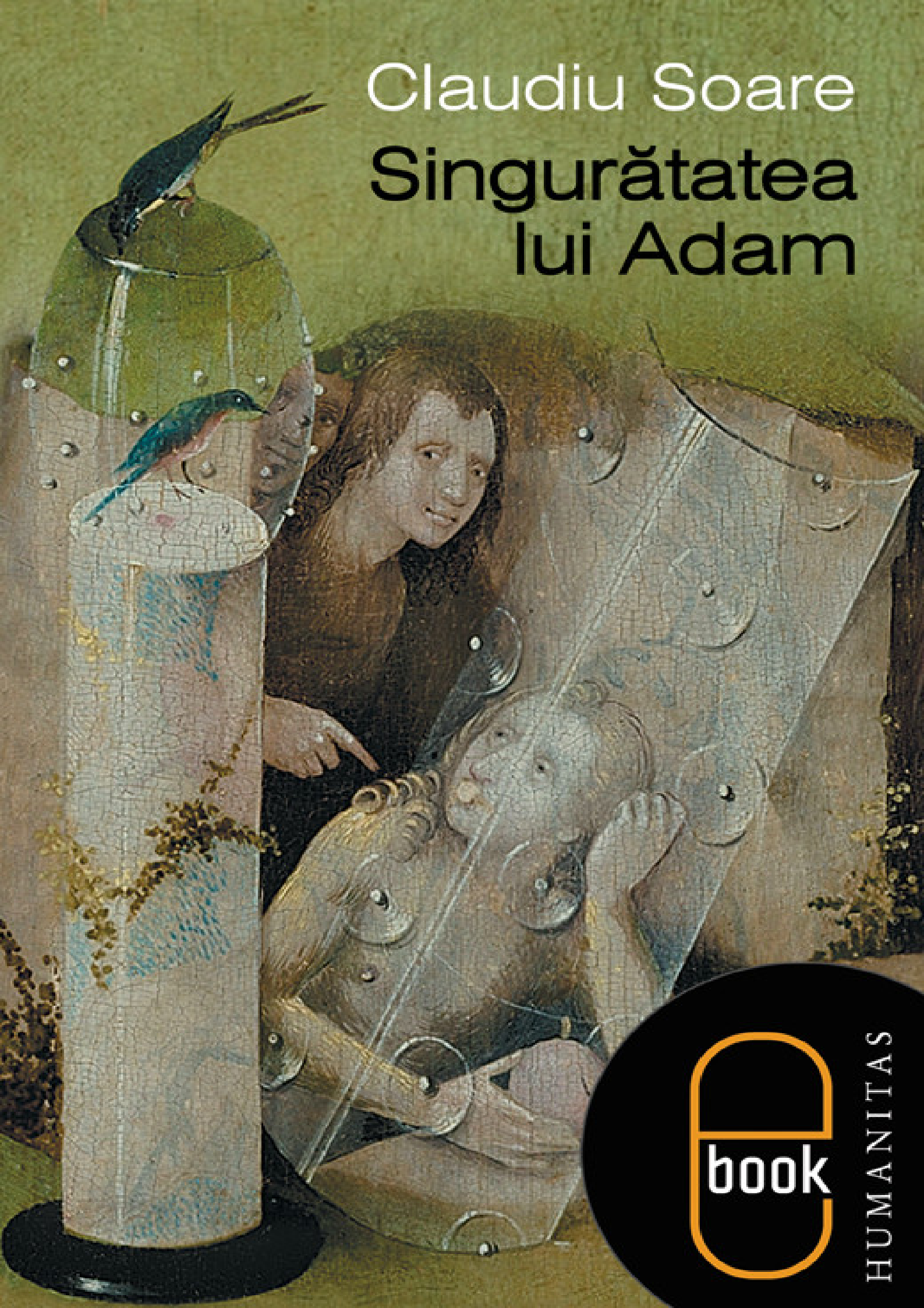

e book

HUMANITAS

Claudiu Soare s-a născut pe 24 martie 1969, la Ploieşti. În 1994 obţine licenţa în limba şi literatura hindi, la Universitatea din Bucureşti, cu lucrarea *Sannyāsa Upanisad – psihologia renunţării*; doi ani mai târziu, îşi încheie studiile de indianistică la Institutul Naţional de Limbi şi Literaturi Orientale din Paris, cu lucrarea *Le réalisme mystique dans la littérature de Nagarjun*. Nu va mai da curs niciodată acestei orientări spirituale. Se dedică boemei, poeziei, traducerilor din literatura franceză şi fragmentului, până la finele anului 2004, când emigrează în Franţa. A publicat volumele de versuri *Psalmii Maimuţei*, 1998, *Metafizica Bambara*, 2001, *Frica de a trăi din nou*, 2004, *Jurnalul unui crocodil ratat*, 2006, *Neantul îndrăgostit*, 2009, toate la Editura Vinea. *Agnostica trândăvie* – Editura Pandora-M, 2003 – şi *Nevroza metafizică* – Editura Bastion, Timişoara, 2008 – sunt fructul unor meditaţii amare şi violente, cu tentă stoică, în absenţa oricărei iluzii de viaţă viitoare. La Editura Cartea Românească îi apare în 2010 romanul fantastic *Nimeni sau Fumătorul de pipă*. A tradus din literatura franceză texte de Sade, Jean Genet, Charles Baudelaire, Antonin Artaud, Casanova, Michel Onfray, Henri Michaux etc.

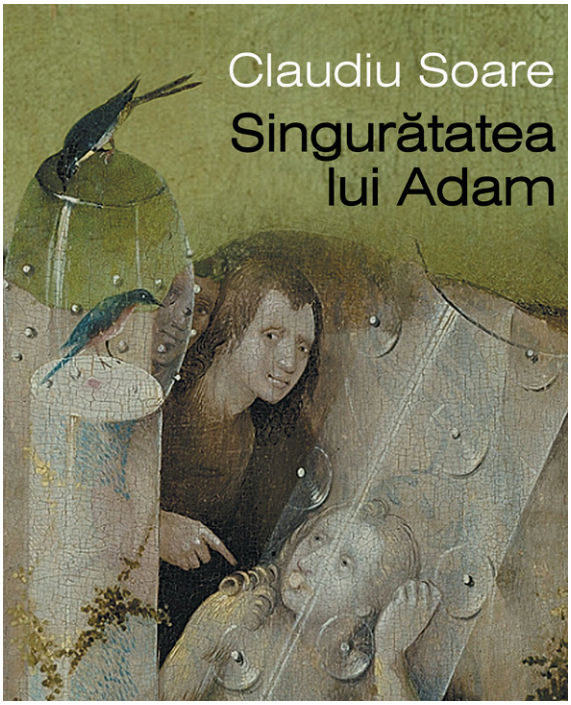

– despre neîmplinire şi alte regrete –

I. Morala, această repulsie faţă de iertare

Omul este un mamifer trist care se piaptănă.
César Vallejo

Cu timpul, personajul ideal în care ne proiectăm capătă însuşiri de spirit călăuzitor. Încet-încet, ajungem să îi încredinţăm totul, întreg bagajul de frustrări convertite în aspiraţii, în ambiţiile care să ne împiedice prăbuşirea. E mult mai puternic decât noi pentru că deja străin de noi, autonom într-un imaginar care confecţionează, aici jos, realitatea. Pe cerul fiecăruia stă ca un zeu fără nuanţe, fără morală, locuit doar de fanatismul care l-a creat. Progenitură ideală, e stăpân pe fiecare dintre noi şi va supravieţui tuturor nevrozelor pe care le trăim încercând să devenim aidoma lui. După ce vom crăpa, în amintirea celorlalţi va rămâne el şi nu noi, va rămâne partea de impostură absolută a fiecăruia, „adevărul“… Cine îl neagă, cine încearcă să îl sufoce, să îl ucidă sau, mai rău, să îl uite, îl regăseşte în oglindă, prieten decăzut, urât, neînţelegând trădarea. Răzbunarea i-o simţim atunci când toate câte ni s-au adunat în viaţă ne calomniază, ne declasează, ne arată impostura. În faţa celorlalţi eşti nimeni, eşti nimic, nu-ţi mai rămâne decât să-ţi târăşti cadavrul spre groapă. Eşti condamnat astfel să îl slujeşti până la sfârşit, să îi laşi totul, ca să înţelegi într-un final că el este mai important decât tine, fiindcă fidel la nesfârşit celui care a părăsit neantul ca să devină *cineva*.

*

Orice suferinţă în viaţă poate fi înţeleasă ca o cursă atletică de o sută de metri: viteza străbaterii acestei distanţe a durerii consemnează viteza înţelesului, o consumare a ceea ce materia poate îndura până la sfârşit, iar înţelesul nu poate înfrânge… Chiar dacă Ulise iese învingător în

această cursă cu suferinţa, Orfeu este cel care pătrunde înţelesul „vitezei“. Câţi dintre noi avem curajul lui Ulise şi spaima lui Orfeu?

*

Va veni o vreme când vom fugi în masă de realitatea stării de lucruri, din scârbă sau chiar epuizaţi. Sătul, demonul agoniei noastre *active* va fi cuprins de somnul negru al unei sieste macabre. „A produce“ va fi evenimentul supranatural al lehamitei, al lenei depline, universitate a deriziunii. Nonşalanţa divină nu se manifestă altfel. E timpul, prin urmare, să îi lăsăm *siestei* libertatea de a tranşa lucrurile în locul nostru.

*

„Nu vă legaţi de imbecili, ar fi scris Îngerul cu litere de aur pe frontispiciul lumii moderne, dacă această lume ar avea un înger.“ Dar imbecilii lumii moderne nu mai sunt imbecilii din *Cimitirele de sub luna plină* ale lui Bernanos, din care am citat fraza de mai sus, au devenit imbecili instruiţi, care îşi visează eternitatea, personaje fără amintiri preistorice. Imbecilul lumii moderne este capătul de drum al unei deficienţe spirituale care nu avea de ce să fie vindecată. Odinioară, imbecilul avea instincte de fiară blândă şi gândea sănătos, era mai propice beatitudinii decât nefericiţii care se închideau în mănăstiri. Dar imbecilul lumii moderne este convins că societatea există aşa cum există o pădure, că lumea este ceva real în capul lui şi că în laboratorul creierului lui se nasc modele care trebuie aplicate lumii în scopuri corective… „Imbecilii sunt chinuiţi de ideea reînvierii“, mai spune Bernanos. Ei bine, au înviat, s-au reîncarnat, a doua venire, paradisul psihanalitic sunt ale lor…

*

Patetic, Bossuet ne rezumă disperarea: „Privesc înspre viitor, ce nesfârşită lume în care eu nu exist.

Privesc în urmă, ce înspăimântătoare ordine a lucrurilor din care eu nu mai fac parte (…).“

*

Viaţa ar trebui să ne dureze până la ultimul gând *posibil* pe care l-am putea avea.

*

Către sinceritatea deplină te împing mai cu seamă puseurile de răutate – încă o sugestie obscură care îţi lasă pentru o clipă certitudinea libertăţii. Numai aşa poţi escamota culpabilităţile binelui, această satisfacţie teoretică şi nesigură. Privirile mieroase ale preoţilor nu ne-ar manipula cu atâta vigoare iezuită dacă nu ar purta în ele argumentul viclean al infernului, temei de nezdruncinat în această teologie a binelui care nu-ţi lasă nici o şansă.

*

Dacă destinul îi favorizează pe unii, înseamnă că într-adevăr marea performanţă spirituală este să te pui de-a curmezişul.

*

Blagoslovit de fericire în viaţă, te poţi dezlănţui fără nici o remuşcare în profesarea *nemulţumirii*, formulă de căpătâi a mirajului intelectual. Când toate neajunsurile sunt anesteziate de preaplinul fericirii, singură nemulţumirea mai ţine treaz orgoliul spiritual. Ştim asta şi ne manifestăm ca atare, preventiv, sceptici faţă de fericire ca dinaintea unei păcăleli. Ţinem la nemulţumirile noastre mai aprig decât la adevărurile seninătăţii, suntem întotdeauna mai deştepţi decât adevărul.

*

Nu visez mulţumire mai mare decât să *nu* fac nimic pentru lumea asta. Nu este vorba aici de orgoliu, ci de *exigenţa* cu care a fost creat omul.

*

Trăim şi murim pentru *trupurile* noastre, urmăm şcoli şi clădim cariere pentru ca trupurile noastre să o ducă bine în viaţă, ne bucurăm şi ne îndrăgostim pentru fericirea trupurilor noastre, ne sinucidem pentru că nu reuşim să împlinim aceste ţeluri.

*

Morala am împrumutat-o de la principiile de conservare ale naturii. În ceea ce numim raţiune, imităm efortul entropic al naturii, căruia îi acordăm corolarul abstract al utilităţii. Am preluat spiritual mecanica primarului. Nu ştiu de ce ne împăunăm atâta, nu suntem mai valoroşi decât un ficat sănătos.

*

„Suntem mai aproape de morţi pentru că nu ne mai stau în cale, nu ne mai lezează interesele şi nu mai sunt în stare să comită nici o nedreptate împotriva noastră.“ Jacques Esprit scrie în 1678 *La fausseté des vertus humaines* – pentru că nu s-a făcut preot, spunea glumind (dar ascundea în glumă un crez), şi fiindcă se considera creştin.

*

Când mi se întâmplă să aud vorbindu-se despre iubire, ştiu că unul nu este care să nu fie astfel bântuit de nebunia de a se confirma *pe sine* prin dragoste, confirmare primară, prăbuşire glorioasă într-un neant infantil.

*

Aţi putea crede că îmi justific pe mai departe contradicţia scriind în continuare pentru oameni, fiindcă *împotriva* lor (şi niciodată nu îţi vor fi mai fideli, ignorându-te). Dar oamenii au un capital de credinţă în mod stupefiant greşită, împestriţată de bucuriile superstiţiei, sporită de mirajul rătăcirii şi întunecată de grozăviile moralei. Pentru că nu cred în scrisul meu, oamenii mă fac mai fericit decât

dacă m-ar adopta – asta nu înseamnă că pentru mine a fi fericit este altceva decât o stare de nepăsare faţă de a fi om.

*

Despre un idiot nu spui că şi-a ratat viaţa, idiotul nu participă la agonia generală, triumful nu este pentru el ideal de căpătâi. Incapacitatea lui de a percepe chemarea panicată a reuşitei, inanitatea oricărui triumf, dovedeşte fără echivoc *neutralitatea* vieţii dinaintea agitaţiei care mişcă pământul. Nu este idiotul reprezentantul sublim al unei întregi clase de înţelepţi risipiţi? Să faci însă elogiul idiotului, excesul de subtilitate este prea mare; visând întruna la împlinire, cum să nu îţi iei maniile drept revelaţii?

*

Mediocritatea este cea mai reuşită ofertă libidinală de care se bucură creatura civilizată.

*

Marie Bonaparte, strănepoata lui Lucien Bonaparte, artizanul loviturii de stat din 18 Brumar care l-a propulsat la putere pe vajnicul Napoleon, şi-a dedicat întreaga avere şi credinţă psihanalizei şi amorului trupesc (*Monologues devant la vie et la mort*, 1951) – şi asta cu o energie demonică. Freud însuşi a fost izbit, ba chiar contrariat, de un asemenea fenomen. La 30 septembrie 1925, Marie coboară din Orient Express în gara din Viena, a doua zi sună la nr. 9 din Berggasse Strasse. „Întâlnirea cu Freud se dovedeşte a fi o dragoste platonică la prima vedere“ (Gérard Badou, *Histoires secrètes de la psychanalyse*, 1997). Într-una din zile, chiar în miezul unei şedinţe de psihanaliză, după cum Marie însăşi povesteşte, îşi descheie brusc corsajul şi îi arată maestrului sânii. „Prinţesa“ nu-i lasă lui Sigmund nici o secundă de răgaz şi, cum clipea des şi foarte mirat, Profetul o aude adresându-i-se pe un ton care nu admitea

replică: „Sunt sigură că aveţi un sex impresionant!“ În pofida geniului său, marele Sigmund nu a reuşit să o elibereze pe Marie Bonaparte de frigiditate. Psihanaliza, ce mană cerească pentru ea! Într-o scrisoare către René Laforgue, Marie mărturiseşte: „Inconştientul meu este o bestie feroce, care mugeşte, zgârie şi îşi înfige dinţii, în fine, e tot ce se poate închipui mai înspăimântător! Noroc că animalul ăsta abominabil şi-a găsit îmblânzitorul.“ „Îmblânzitorul“ era Freud. În preajma lui, Marie Bonaparte îşi află raţiunea de a fi: să devină „împărăteasa psihanalizei“.

*

Uitaţi-vă la morala omului şi apoi întrebaţi-vă care sunt legile universului în care trăim.

*

De fapt, mă simt mult mai familiar cu păcătoşii care nu se ascund după deget decât în prezenţa măgarilor virtuoşi. Mofturile virtuţii sapă fundătura oricărei culturi. Aceste specimene ale bătrâneţii absolute, purtătoare de nihilism animal, trebuie izolate laolaltă într-o împărăţie a mormonului universal, a cărui singură cultură este reproducerea fără plăcere. Orice abatere de la comandamentul acesta cheamă automat condamnarea trupului, mădularul de căpătâi al virtuţii. Fără el însă, virtutea ar fi o apucătură penibilă. Pentru că se foloseşte de trup ca de un gunoi, virtutea nu poate căpăta în mintea omului alt destin mai promiţător decât acela al pornirii criminale. Dar nu vom înţelege lucrul acesta până când Binele cel mare şi universal nu îşi va instaura cultura cadavrelor.

*

Să scriu un eseu despre nimic, îmi spuneam. Ce zăcământ inestimabil, o „lume“ goală căreia în imaginar îi poţi substitui lumi infinite. La ce bun? – m-am întrebat după câteva nopţi de meditaţie…

cu bucuria revelaţiei că şi Divinul a avut acelaşi răspuns, *în doi peri*, la problema asta.

*

Un gram de agonie face mai mult decât o tonă de fericire: agonia te poate ucide, însă nu o face decât într-un târziu, când se satură de tine; pe când fericirea, care nu ştie să ucidă, te omoară din greşeală, din prostie.

*

Mă gândesc la preotul M.E., care ştie tot ce vrea Dumnezeu de la mine… Ar fi trebuit, deci, să fi murit de mult.

*

Îmi amintesc nefericirile într-un mod extrem de concret, şi minciunile şi răul pe care l-am provocat semenilor mei. *Toate* amintirile care ne dor îşi refuză uitarea – mai puţin fericirile, zilele frumoase, încântate cu dispariţia, cu impresia de neant. De fapt, *unde* s-au dus? De unde puterea celorlalte de a-şi dura în noi veacul? Nu poţi alunga de la tine progenitura ticăloasă fără să rămâi pe de-a-ntregul şi definitiv *pustiu*.

*

Indolenţa conformistului care trăieşte după toate canoanele societăţii de astăzi şi efortul inimaginabil al primilor homo sapiens sapiens de a se fi menţinut în viaţă pentru el…

*

Toată neîmplinirea de care fiecare ne plângem în viaţă vine din faptul că nu avem un ţel spiritual căruia să îi sacrificăm obiectivele meschine care ne consumă şi ne urâţesc zi de zi. Cu cât renunţi la mai multe din „idealurile“ omului civilizat, cu atât mai uşor descoperi paradoxul că numai aspiraţiile spirituale, inefabile, „nerealiste“ şi „ridicole“ ţi se împlinesc. Deci, nu *lumea* de faţă… chiar dacă ar fi *desăvârşită*…

*

„Cu cât eşti mai inteligent, cu atât mai tare te înşeli.“ Iată ultima frază, rostită distinct, pe rug, de către Giordano Bruno, chiar înainte să i se dea foc. 17 februarie 1600. Cu un veac înaintea lui Fontenelle şi a *Convorbirilor* lui *despre pluralitatea lumilor*, Giordano Bruno afirmase răspicat că în univers viaţa nu constituie o raritate. În opinia lui, universul este lipsit de centru. Joyce, asupra căruia se pare că Bruno a exercitat o influenţă decisivă, îl plasează mai sus decât pe Bacon sau pe Descartes, ba chiar îl numeşte „părintele a ceea ce se cheamă filozofie modernă“. Erou de roman picaresc, zeu al propriei lumi, asimilabil măgarului, pe care îl ia drept model, când leneş, arogant, respingător, când harnic, ştiind să îndure, încăpăţânat etc… – „*non c'é Dio senza mondo*“, „fără lume, nu se poate vorbi de Dumnezeu“, iată deviza lui de căpătâi. Îşi schimbase numele din Filippo în Giordano, după cum îl chema pe maestrul care îl iniţiase în filozofie. În filozofia lui Averroes. Care spunea că dacă Divinul ar înceta să mai gândească lumea, lumea ar înceta să existe.

*

Gândeşte-te întotdeauna că împlinirile tale în viaţă provoacă aiurea neîmplinirile multora, pentru un echilibru absurd şi nemilos al stării de lucruri. Dacă poţi, laudă-te cu înfrângerile care te-au doborât, felicită-te pentru ele, fiindcă întotdeauna sunt compensate de fericiri atât de absurde în apariţia lor, încât meritele ascunse pentru care îţi sunt date sunt aidoma nemeritelor pentru care ai îndurat cândva umilinţa şi nedreptatea. Să nu reuşeşti nimic în viaţă e un succes cu mult mai aproape de revelaţia înţelesului şi, sigur, mult mai îndepărtat de finalitatea falsă pe care ne-o atribuim.

*

Ţelul, în viaţă, l-ai pierdut sau începe să nu-ţi mai pese de el. Trăieşti ca să dai de lucru trupului, eforturile minţii tale se îndreaptă către a-i căuta şi rafina extazurile, bucuriile jalnice, evadările închipuite. Spiritul unei coafeze e de mii de ori mai viu, Duhul Sfânt ar trebui să i-l decoreze…

*

…secunda în care viaţa şi moartea îşi privesc împietrite capătul de drum, de unde se vede îndepărtându-se transparentă fiinţa de *după* om…

*

Există cu siguranţă un cer al înfrângerilor, universala înghiţire a infinitului resentiment redus cu fiecare victimă la jalnicele motivaţii omeneşti, şi astfel jupuit de forţa care nu pretinde consolarea, ci renaşterea furioasă a unei provocări şi mai insolente, şi mai efemere. În acest cer al înfrângerilor păţeşti cea mai cumplită uluire care pândeşte un înfrânt: toate cele pierdute ţi se întorc înzecit, dar însemnate cu fierul roşu al *resemnării*.

*

Priveşti la *nevoile* oamenilor cu aceeaşi indiferenţă cu care te uiţi la o pisică dormind. Nici o tresărire, poate doar greutatea suferinţei din milă. Te îndepărtezi de oameni pentru că nu ai cum altfel să te îndepărtezi de viaţă. Te închizi în efortul gândirii încercând, de fapt, să afli o cale de a exista spiritual fără să *depinzi* de existenţă.

*

Dacă infinitezimalul s-ar *dezlănţui*, ce lecţie de morală. Universala, *elementara* stigmatizare.

*

Mai degrabă un Buddha în „lotus“, care, adică, nu se foloseşte de picioare ca să evite lumea… dacă aş fi un înţelept.

*

Dar iată ce îi propune Descartes prietenei lui Elisabeta de Boemia, prinţesă depresivă, într-o scrisoare datată 21 iulie 1645, spre a o vindeca: îi propune să o familiarizeze cu „mijloacele pe care filozofia ni le oferă ca să dobândim fericirea suverană, fericire degeaba aşteptată dinspre partea avuţiei de către sufletele vulgare“. Şi dintr-o trăsătură de condei scrie *Tratatul despre pasiunile sufletului*. Mai târziu, într-o altă scrisoare, filozoful se justifică: „Este adevărat că, de regulă, refuz să-mi trec pe hârtie ideile pe care le am în privinţa moralei (…). Unul dintre motive este acela că nu există sursă mai bună din care ticăloşii să-şi poată mai cu uşurinţă alimenta pretextele calomniei. Iar un altul este că numai suveranii sau cei autorizaţi de către aceştia sunt îndreptăţiţi să se amestece şi să pună ordine în moravurile celorlalţi.“ Iar eu de ce pălesc, în loc să plâng?

*

Clipele dezolării, pe care le încoronăm cu iluzia lucidităţii ultime, sunt o farsă lipsită de echivoc. Pe punctul de a-şi pune laţul de gât, individul îşi rezumă gândirea, viaţa, la concluziile celui care ar fi avut soluţia tuturor lucrurilor, dacă nu ar fi fost nevoit să îşi poarte în cârcă viaţa, efortul gândirii… sau fatalitatea de a trăi printre oameni. Nu vom înţelege în ruptul capului că momentele depresiei ţin mai degrabă de arta de a *nu* exista decât de clarviziune, această filozofie a decesului.

*

Unii mor pe deplin mulţumiţi de ce au făcut în viaţă, conştiinţa împlinirii nu le permite să încerce frisoanele infernului. Alţii mor cu nefericirea infinită de a nu-şi fi văzut împlinite sărmanele idealuri, cuprinşi totuşi de rânjetul care lasă în urmă lehamitea de viaţă… şi aşteptând o răzbunare „neîndoielnică“ a fericirii de care au fost privaţi. Nu îi răzbună nimeni şi nimic. Moartea îţi şterge

cu buretele viaţa şi te azvârle între morţi *în pielea goală*, în singura postură care merită să fie *aprofundată* pe lumea asta.

*

În timp, te-ai obişnuit cu înfrângerea, cu nenorocul, cu zădărnicia. Doar trupul *nu* s-a ridicat împotriva ta, el încă mai are materia fugii, din el încă urcă rugăciunea spre toamnă, miracolul simplu al visului către cealaltă fiinţă a ta, care nu a vrut să se nască aici, preferând lumina şi plăcerea de a te arăta cu degetul…

*

Omul nu visează câtuşi de puţin la transfigurare ori să creeze în sine un om „nou“… Cu un *entuziasm* plin de credinţă, privirile îi sunt îndreptate către un alt fel de *lume*, în care să nu mai fie ameninţat de absurd, de timp, de moarte… „Moartea unui entuziast, notează cu amărăciune Jean Meslier la finele veacului al XVII-lea, nu dovedeşte nimic altceva decât că fanatismul este adesea mai puternic decât dragostea de viaţă“. În contradicţie cu omul, spiritul visează la o nouă *fiinţă*, între amintirile căreia omul să stea ca un surâs surprins în plină meditaţie.

*

În Balcani, credea scepticul, nu ai altceva de făcut decât să bei şi să faci amor. Remarca e valabilă astăzi *pretutindeni* pe pământ. Ne trebuie o lungă, lungă pauză spirituală, deja ceea ce numim azi „gândire“ face ravagii.

*

Naivitatea congenitală a celor mai mulţi, iluzia că dirijezi în jurul tău evenimentele, curajul de a participa la spectacol… această prostie, numai ea, îţi permite momentele în care *plăcerea* de a trăi coincide cu *nepăsarea* de a trăi.

*

Viaţa nu promite nimic, spiritul, în schimb, promite *totul*, iar ceea ce cu nerozie numim „valori universale“, câtă naivitate… Binele, adevărul, frumosul nu ţin de universul acesta; aici o idee universală este banalitatea de a spune, de pildă, „e frig“…

*

Fericirile biblice nu cer socoteală pentru neputinţe; paradisul este, deci, al rataţilor.

*

În bestiarul uman, cel mai pitoresc se situează aventurierii, boemii, pe care nimic din adâncuri nu îi poate ţine să îşi consume energia sufletească într-o continuă cavalcadă a risipirii, a schingiuirii prin excitante, într-un sfâşietor asalt imaginar asupra existenţei, în care epuizarea împinge fiinţa spre revelaţii care exclud orice împlinire, dar nu zădărnicia şi deloc desăvârşirea. Aceşti oameni sunt o introducere anarhică la sfinţenie. Veritabili avocaţi ai oralităţii universale, cu fiinţa răvăşită de miracole (ca să creeze măcar în invizibil *naturi*), ei perpetuează amintiri lipsite de inconvenientul Căderii – pe care, ignorând-o, o recalifică într-o justiţie a datului. Ei ştiu că orice bucurie neagă o tristeţe, dar că în această tristeţe trebuie să stea ascuns principiul oricărui vis. Dostoievskian, ei desăvârşesc vocaţia de a vizita omul pe fereastra niciodată păzită de gratii, prin care se zăreşte pacea slăbiciunilor şi a resentimentelor părăsite în întuneric. Îi vom întâlni pretutindeni atunci când certitudinea de sine va concepe absurd facerea lumii în afara poeziei ori când glosolalia victoriei noastre împotriva fricii va regurgita demoni ai jafului sufletesc. Ne vor întineri mereu cu insolenţa lor, pretinzându-ne *gratuitatea*.

*

Amintirile fără sfârşit ale lui André Salmon ni-l înfăţişează pe „Dom' Ubu" într-o cârciumă de pe Rue de Seine, comandând şi consumând pe rând: „un coniac, o cafea, brânză de Gruyère, un compot de fructe, o jumătate de pui, o macaroană, un antricot, o ridiche de lună, un borş ţărănesc", în ordinea indicată. Patronul îl compătimeşte sincer: „Tinere, îţi faci rău." Ce jignit a fost „Dom' Ubu"! „Birtul dădea lecţii literaturii." Şi atunci Jarry porunceşte: „Aduceţi-mi cerneală roşie şi un păhărel." În care „neprihănitul mistificator" a înmuiat o bucată de zahăr, ronţăind-o meticulos, „plin de deliciile răzbunării". Altminteri, Jarry va muri de Ziua Tuturor Sfinţilor. După ce s-au scurs cei cinci ani de odihnă în mormântul acesta legal, oasele i-au fost azvârlite în groapa comună. „Dom' Ubu" nu mai avea credit. Locul i-a fost ocupat de rămăşiţele unui campion de ciclism. Desigur, Jarry ar fi fost încântat de întâmplarea asta. „Veşnicia îl cuprindea pe cel ce n-a ştiut nimic despre viaţă", conchide Salmon.

*

De realitatea pe care şi-a creat-o, omul nu se va putea despărţi decât dacă reinstaurează precaritatea, sărăcia generală, dacă redescoperă deşertul asceţilor şi pădurile înţelepţilor. Numai starea de precaritate generală ne va mai putea reda calmul spiritual şi va retroceda prostia eternului ei natural. Tot ce vom fi acumulat se va decanta; după atâta evoluţie, vindecarea in extremis: delirul, căruia ne-am străduit atât de mult să îi alcătuim un destin, se va retrage în fine în propria-i identitate, elipsă a unei sincerităţi bolnave. Dar să priveşti către viitor cu naivitatea tinerei căsătorite care a descoperit în fine filozofia…

*

Ceea ce ucide cu adevărat în marele sentiment al ratării este *speranţa*, o nouă împotrivire, paradoxul final care duce la prăbuşire: (când oblomovian îşi

savurează boala, aşteptând să fie pentru totdeauna *confirmat*) ratatul este obligat să hrănească o himeră – întârzierea unei iluzii care l-a ocolit până atunci. Raţiunea îi sugerează versetele *Eclesiastului*, subconştientul îl parfumează cu unduirile *Psalmilor*.

*

Totul este un imens sentiment de iubire cu *infideli*.

*

A scrie nu este un act de forţă, este mai degrabă neputinţa de a accepta că exişti – şi poate un gest de contestare mofturoasă a temeiurilor, cu nimic superior asumării naturale a vieţii. Faptului de a-ţi recunoaşte public înfrângerea oamenii îi acordă întotdeauna preţuirea, compasiunea – şi relativa posteritate, compensându-ţi astfel pretenţiile, repet, ale *neputinţei*.

*

Lecţiile de filozofie ale unora despre cum să trăim astăzi „bine“ şi „înţelept“ sunt nu numai absurde, venind din partea unor indivizi confortabil încremeniţi în bunăstare, ba chiar jignitoare. Despre cum să trăim spiritual, adică despre cum să *nu* trăim „bine“, despre cum să *nu* consumăm propaganda leşinată şi adormitoare a familiştilor-filozofi numai nişte nebuni precum cinicii, stoicii sau creştinii primelor veacuri ar mai putea să ne vorbească – şi în general cineva care să ne deschidă ochii asupra filozofiei fără formulă a vagabonzilor, a rataţilor, a beţivilor, a tuturor acestor nebuni care nu mai au ce face cu „binele“, „adevărul“ şi „frumosul“.

*

Târziu, în nopţile lungi ale bătrâneţii, când descoperi în tine, la nesfârşit, greşeli după greşeli,

infinite greşeli… Prea târziu. Murim erudiţi în greşeală.

*

Am să trăiesc până ce cuvântul care nu se poate scrie îmi va crăpa toracele ca să-şi lase fisiunea geamătului, poezia definitivă, peste nesimţirea şoaptei ascunse în memorie, boala acestei guri care nu şi-a spălat niciodată diamantele ucigaşe.

*

Sigur că mă înşel asupra lucrurilor în viaţă; dar ce victorie mai plină decât să alegi *ieşiri* din realitate care să te lase în urma lor *zadarnic*, liber adică? Aidoma, trecerea trupului printr-o rană, când umple un timp cu o suferinţă, apoi de uitare, cu nonşalanţa care concediază timpul. Singurele mele argumente, aici, urcă din bizara credinţă că tot ce se rosteşte pe pământ este adevărat în raport cu ceea ce *nu* este omul.

*

Nu peste multă vreme el nu va mai fi un ratat, ci un mort speriat, un *fost* om care nu mai vrea să retrăiască experienţa spiritului uman. Astfel încât, pentru ca toate să aibă un final, nu-i mai rămâne decât isteria mărturisirii, *scuza* fără sfârşit care să amestece în ea jignirea şi amărăciunea de care va fi acuzat.

*

Augustin (sfântul), care nu se sfieşte să susţină următoarele: „Dacă speţa omenească ar trebui să piară şi dacă ar exista posibilitatea să fie salvată printr-o minciună, mai bine să ne abţinem să proferăm această minciună, iar neamul omenesc să fie lăsat să piară. Dacă, minţind, îl poţi împiedica pe semenul tău să păcătuiască, mai bine îl laşi să păcătuiască decât să minţi. Chiar şi atunci când prin minciună l-ai putea împiedica pe semenul tău de la pedeapsa veşnică, mai bine îl laşi să piară

decât să îl salvezi trecând peste adevăr.“ Când iubeşti într-atâta delirul funebru, care *adevăr*?

*

După ce vom dispărea ca specie, va fi imperativ necesar ca cei ce vor veni după noi să nu mai aibă nevoie de haine, de lemn, de apă, de hrană, de energie electrică… Vom fi pregătit în sfârşit drumul fiinţei spirituale de după om. Asta dacă nu va fi mai palpitant să înviem.

*

Două forme de *stres* ale fiinţei: naşterea şi viitorul.

*

Logica, pentru că explicită, este ucigaşă: în fiinţă joacă rolul morţii din natură. Odată articulat gândul acesta, rămâi preţ de o secundă rege peste spiritul resemnării – şi începi să trăieşti ca un mort înviat, care, în loc să *nu* mai vrea să fie om, nu trăieşte decât pentru asta.

*

Esenţa timpului? Absenţa ideii.

*

Un început al speciei marcat de suficienţa beatitudinii nu ar fi acceptat nici un fel de viziune a destinului, s-ar fi complăcut în rezervaţia unei eternităţi statice, genuină în satisfacţia idiotizării – o specie într-adevăr favorizată, *întreţinută*.

*

Rolul materiei în planul Divinului ţine de maieutica primului stadiu spiritual al fiinţei: omul.

*

Trăind sau târându-ne absenţi, obligaţi, prin viaţă, lăsându-ne sufletele în învinuirea de a nu putea mai nimic doar *fiind*… când „doar fiind“ nu înseamnă, într-adevăr, *nimic*.

*

Dacă-i întrebi, toţi ştiu ce trebuie făcut pentru ca lucrurile să meargă bine în lume. Prin faptul că *posedă*, că este „proprietarul“ a ceva, oricât de neînsemnat, fiecare poartă convingerea profundă şi inconştientă că posedă, în principiu, lumea întreagă şi că, în opinie, trebuie să se arate responsabil de tot şi de toate. Asta până la *celălalt*, de lângă el, care şi acela posedă, în principiu, lumea întreagă…

*

De fapt, în moarte nu iei cu tine nici un gând, nici un sentiment, iei doar un anumit *antrenament*, căruia i te-ai dedicat o viaţă întreagă, cu gândul tainic, însă, de a-l abandona la final.

*

„Omul ar fi cea mai fericită dintre creaturi dacă nevoia lui de iluzii nu ar da naştere realităţii.“ Sade.

*

Nu îmi aduc aminte când am început să gândesc în viaţa asta, nu ştiu când voi înceta să o fac, iar când se va întâmpla lucrul acesta nici nu va mai conta că am gândit vreodată. Un somn pe care îl străbaţi ca să saluţi regretul şi adevărurile lui nemiloase.

*

…toate şi-au recăpătat violenţa în momentul în care această emoţie, dispărând, s-a dovedit că nu venea de pe pământ…

*

Înainte să se metamorfozeze în obiecte care nu mai suportă seducţia, iluzia, aparenţa, cuvintele îţi prelungesc visele în confuzia halucinaţiei, acest precedent necunoscut al lumii. Apoi devin *reale*, adică în prelungirea lumii. Tot ce se manifestă în prelungirea lumii atestă soluţia obiectivă a

fatalităţii la întrebarea dacă lumea ne include, se organizează în funcţie de un necunoscut ameninţător sau îşi presimte sfârşitul, pentru care lumea va fi fost un precedent *cunoscut*. Astfel ar avea înţeles numai sfârşitul, în care s-ar concentra toată cunoaşterea, evoluţia şi partea obscură a ceea ce se va fi numit lume. Iar omul ar avea un sens, ca apariţie şi manifestare, numai dacă ar fi creaţia lumii sau *în prelungirea* lumii ca finalitate necunoscută, fatală. Pentru că, dacă suntem într-adevăr creaţia Divinului, atunci cu adevărat lumea nu are nici un sens.

*

Conform singurului text explicit, şi datorat lui Epictet, cu privire la conţinutul *Dominatorului*, Diodor Cronos pretindea că a descoperit trei propoziţii în mod definitiv incompatibile una cu alta din punctul de vedere al sensului pe care îl poartă:

a) -Orice propoziţie adevărată privind trecutul este necesară.

b) -Imposibilul nu urmează din punct de vedere logic posibilului.

c) Este posibil ceea ce acum nu este adevărat şi nu va fi.

*

Cu cât suntem mai responsabili, mai aserviţi aşadar conştiinţei, cu atât lumea proiectată spiritual devine mai vâscoasă, până la înec. Când *discursul* ţine cu orice preţ să îşi asume *totul*, nu eterna idioţie ne paşte, ci energumena demenţă, etern transmisibilă într-o universală junglă de simboluri şi semne, semne pipăibile ca lipitorile.

*

„În Dumnezeu sunt, aşadar, trei persoane. Numai că, încercând să vedem ce este aceea o persoană divină, brusc cuvântul omenesc devine

neputincios. Aşa încât spunem că în Dumnezeu sunt trei persoane nu pentru a zice neapărat ceva, cât pentru a nu ne situa într-o tăcere absolută.“ Această probă de sinceritate, pe care o aflăm în *Tratatul despre Sfânta Treime* al lui Augustin (sfântul) (cartea a V-a, capitolul 9), dovedeşte că înţelesul noţiunii de credinţă, împreună cu tot câmpul ei semantic şi teologic, este vid sau inventat şi pe mai departe trăit cu investiţii fatale.

*

În primii ani după Hristos, Pilat era considerat creştin în suflet, iar unul din textele de căpătâi ale primilor creştini era *Faptele lui Pilat*, text menţionat până şi de înverşunatul Tertulian. Cine îndrăzneşte astăzi să afirme că *Noul Testament* este în fapt rezumatul unei multitudini de texte şi legende, pe care Constantin Întâiul i-a poruncit lui Eusebiu din Cezareea, turiferarul lui, să le trieze şi să le distribuie sub forma unui corpus coerent principalelor biserici din nou creştinatul imperiu? Mă raliez opiniei lui Raoul Vaneigem: creştinismul „a încetat aşadar să mai fie creştin în anul 325“ (*La résistance au christianisme*, 1993).

*

Când adevărul începe să ţi se deschidă în viaţă, realizezi cât de fără *poveste* este acest adevăr; şi că viaţa e o poveste a *neadevărului*, nonşalant, neglijent şi fermecător cum numai efemerul, trecătorul, poate naşte o poveste de iubire *devoratoare*.

*

…de priveghi la căpătâiul numenului, copii ai lui Kant, şomeri ai sufletului, singuri ştiind ce înseamnă să fii mort. Rataţii.

*

Scriind toate câte le scriu, nu fac de fapt altceva decât să mă gândesc pe mine însumi *ca şi cum nu*

aş exista.

*

Viaţa ca o noapte fericită, cu vise care înalţă ontologii de o clipă – imposibil de asemuit zilei, care cheamă zvârcolirea, tulburarea, efortul, nevroza. Fiecare zi de viaţă poartă un moment în care nu existăm, pentru că suntem despărţiţi şi de viaţă, şi de moarte. Este secunda în care Totul depinde de noi, pentru că nu mai suntem de faţă. Este secunda în care nimic nu poartă necesitatea *prematură* a înţelesului.

*

Descoperirea talentului literar coincide la un adolescent cu descoperirea sărăciei lui culturale. Drumul care i se deschide în faţă poartă mai întâi povara recuperării, sarcina iniţierii în opere de neînţeles pentru el, scrise la maturitate sau sub semnul geniului – şi pe care se aruncă să le devoreze, dar nu spre a le pătrunde, ci spre a se regăsi în ele. Este aidoma îndrăgostirii, căreia i te livrezi gol, pentru a te umple apoi de reziduul a ceea ce trăieşti.

*

După Hristos, pariul pascalian e tot ce a putut gândi omul mai înalt despre sine însuşi.

*

Crize de contemplare în gol şi tot mai dese. Viaţa curge lent prin tine, ca un râu de miere fără gust, trupul îţi funcţionează cu minimum de nevoi, să vedem dacă ieşi în lumină astfel, dacă nu cumva reţetele înţelepţilor sunt reţetele disperării… Şi Berdiaev, care clama sus şi tare, cu exaltarea plină de tupeu a ruşilor, că „revelaţia“ nu cade din cer ca o pleaşcă, din contră, eşti nevoit să o cauţi, să te zbaţi, să te zvârcoleşti… ca pentru a pune mâna pe o funcţie publică, pe un privilegiu, pe o slujbă bine plătită…

*

Avântul insolent către înţelepciune m-ar descalifica, ar fi ridicol. De unde „înţelepciunea“ de a emite numai soluţii extreme, teribiliste, extravagante, delirante… După ce mă ascultă, nimeni nu îi mai poate convinge că *nu* au optat pentru alegerea bună…

*

Anarhistul Guy Hocquenghem rezumă, într-unul din manifestele lui, întreaga mentalitate europeană cu privire la homosexual: „ceea ce ridică probleme nu este dorinţa homosexuală, ci frica de homosexual“.

*

Nu greşeala lui Adam, ci minciuna ne-a transferat domiciliul din paradis în peşteră. Ne-am descalificat apoi prin inocenţă, care în faţa minciunii echivalează cu a rămâne, sub toate înţelesurile expresiei, în pielea goală. Cine a avut revelaţia asta acum mii de ani a tradus-o perfect. Cum să nu fi preferat de atunci încoace minciuna şi să nu fi dizgraţiat atât de consecvent inocenţa, ca pe o deficienţă pe care nu ne-o putem justifica? Nu putem suporta să fim inocenţi atâta vreme cât tot ce ne înconjoară, viaţa însăşi nu sunt inocente. Am căzut prin minciună ca să dispărem prin minciună.

*

Toate rândurile astea se vor alinia în uitare, umilite de indiferenţă. Când vei crăpa, nu vei spune că te desparţi de viaţă, vei spune doar că ai înţeles în sfârşit sensul despărţirii de cel ce ai fost. Miracolul singurătăţii este secunda în care aştepţi să ţi se confirme înfrângerea. Şi dacă nu cunoşti prea bine bucuria de a trăi, cel puţin să ştii ce înseamnă minciuna, ca să îţi poţi măcar preciza vina.

II. Dumnezeu s-a oprit din citit

Înţelepciunea mea este tot atât de dispreţuită
pe cât este haosul.
Ce reprezintă neantul meu
pe lângă stupoarea care vă aşteaptă?
Rimbaud

Când îşi exprimă violenţa la modul *literar*, nu există forţă mai expresivă decât neputinţa. În literatură violenţa creează stilul, geniul schizofreniei civilizate: literatura dă lecţii asasinului.

*

Un schizofrenic aude „voci“, fuge din ospiciu, îşi cumpără un cuţit banal de bucătărie şi îl înjunghie pe primul nefericit care îi iese în cale. Pe omul civilizat, fapta schizofrenicului îl îngrozeşte. El însă nu trăieşte acelaşi timp *istoric* cu omul civilizat; el participă la un timp *pre*-istoric şi manifestă mentalul omului de grotă. În cavernă, asemenea gesturi trebuie că erau fireşti; întrebarea asupra motivaţiei unei fapte nu exista, iar mirarea trebuie că era suspectă. Humanoidul nu făcea diferenţa între viaţă şi moarte, tot aşa cum nu făcea nici o diferenţă între el şi animal. Crea însă un clivaj abisal între el şi un altul, co-specimen de-al lui. Îl deranja faptul că celălalt „gândea“ şi acţiona altfel decât el, lucru care ne deranjează şi astăzi. Cum am zice acum, era schizofrenic, iar schizofrenia îi ţinea loc de morală. Pe schizofrenicul care aude voci nu poţi să îl judeci după legile justiţiei sociale, trebuie mai degrabă să îi aduni pe toţi laolaltă şi să îi laşi să trăiască în cavernă. Şi mai cu seamă trebuie să îi studiezi clipă de clipă. Numai astfel ne putem face o idee despre începuturile umanităţii.

*

Dementul este stăpânul unei realităţi paralele în care omul reprezintă un simplu pretext. Modelul de fiinţă care populează lumea dementului este o abstracţiune care priveşte către noi din neant şi se exprimă în gramatica neantului. Dementul este singurul care ne contemplă *din afara* lumii, din neantul care participă astfel la viaţă cu adevărul lui refuzat.

*

„Cu absolutul nu m-am întâlnit niciodată, însă îl cunosc aşa cum insomniacul cunoaşte somnul, aşa cum cel care priveşte în întuneric cunoaşte lumina.“ La 17 octombrie 1910, Carlo Michelstaedter îşi trage un glonţ în cap. Avea douăzeci şi trei de ani. Un geniu fulgurant – şi în filozofie se moare arareori de tânăr.

*

Străfulgerările de fericire pe care le trăim nu le dobândim decât triumfând împotriva neantului personal, chiar dacă va trebui să crăpăm după aceea. Şi totuşi, ucenicia întru neant este imposibilă – nu avem nimic de învăţat de la neant, poate doar certitudinea că nu înseamnă nimic. Dacă ar fi fost altfel, nu am fi trăit niciodată un singur minut, măcar, de fericire.

*

Nimicul, materia primă a Divinului, nu poate fi „aneantizat“, în locul lui nu poate fi aşezată, eventual, o „lume“; nimicul este abandonul absolut, undeva „în urmă“ îşi exercită ura, îşi trimite universala respiraţie de resentimente către noi; gândim şi suntem contaminaţi de zădărnicia lui, trăim împreună cu el iluzia, disperarea, sinuciderea, nebunia, psihoza, singurătatea, plictisul… Purtăm în noi indignarea unei prezenţe spirituale de talia divinităţii, atâta doar că rămasă în umbră, înfrântă, uitată. Răzbunarea nimicului

este atroce, ne bucurăm numai de partea *vizibilă* a eşecului spiritual.

*

Simt că nu mai am ce să storc din mine – iată un lucru foarte, foarte bun. Înseamnă că abia acum mă pot gândi liniştit la ceea ce *nu* sunt.

*

Gândind, trăiesc în lumea artificială a spiritului meu şi nu mă întreb cine sunt decât din punct de vedere spiritual, pentru că de animal nu am nevoie să ştiu. Aflu cine sunt doar în miezul micilor mele triumfuri spirituale – şi sunt atunci ceea ce am gândit superlativ în momentul acela: una din porţile de ieşire din universul acesta.

*

Dragostea nu poate fi justificată, argumentată, o crimă, însă, da. „L-am ucis pentru că“ nu are aceeaşi valoare de adevăr cu „îl iubesc pentru că“. În mod evident, „calamburul nu este compatibil cu crima“, ar spune Stendhal. Însă şi ucigaşul, şi îndrăgostitul sunt posedaţi de acelaşi delir, amândoi se situează în acelaşi orizont al delictului faţă de raţiune. Ca victimă fericită, îndrăgostitul spiritualizează pulsiuni zoologice care îl apropie de sfânt; o eternitate iluzorie îl diferenţiază pentru moment de vulgaritatea speciei, îi deschide ochii înspre neantul platonic, care cu timpul va deveni o banală afacere concretă. Criminalul se află în posesia neantului *întreg*, dens până la întunecare; pentru el crima este o soluţie logică de consistenţa cea mai brută, o fugă din constrângerea unui „cuplu“ în care mortul a trădat o „iubire“ sinistră. Îndrăgostitul ar fi în stare să se lase ucis cu zâmbetul pe buze; neantul parfumat îi ţine loc de paradis, se află în posesia unui adevăr sătul de constrângerile vieţii, suveran, şi care ştie să îşi facă victimele mai fericite decât le-a făcut condiţia lor de om. Criminalul este agentul unui adevăr

defavorizat, discriminat, care, deşi se manifestă în mod universal şi domină impulsurile materiei, ale *încarnării*, simte nevoia deziluziei, a sincerităţii primare; când îşi elimină prada, o face cu obsesia purificării spaţiului pe care îl locuieşte: prezenţa neantului este prea puternică, este fizică, lumea trebuie curăţată de visătorii paradisiaci, trebuie redată neantului – şi fiecare om este potenţial vinovat de această nefericire.

*

Atât pe îndrăgostit, cât şi pe ucigaş, singurătatea îi determină să se investească în această întreprindere spectrală care este înstrăinarea de sine. Dacă Divinul a triumfat împotriva neantului, înseamnă că neantul a ocupat poziţia de căpătâi în această „confruntare“ sau, altfel spus, neantul va fi fost o „stare“ de singurătate divină. Renegat acum, neantul poartă întreaga singurătate de care s-a vindecat Divinul. Amintirea lui, însă, a trecut în fiinţa creaturii şi se manifestă în mod esenţial cu prilejul dragostei şi al crimei. Îndrăgostit sau criminal, nu cucereşti neantul (fericit sau macabru) decât îmbolnăvindu-te de boala Divinului, singurătatea. Şi îl imiţi iubind sau dăruind moartea – încercând astfel efortul creaţiei sau eşecul vindecării. Criminalul are însă ceva în plus, gestul scelerat de a repara inconştient „nedreptatea“ făcută cândva neantului, în tentativa lui himerică de a-i închina fiinţa celui omorât. Inconştient, el se consideră, precum Descartes, „un intermediar între Dumnezeu şi neant“. Omul nu se poate împăca, se pare, cu vina originară care i s-a pus în cârcă. Din acelaşi motiv se şi îndrăgosteşte. Imitarea Divinului se petrece în ambele sensuri, al creaţiei şi al dezamăgirii.

*

O confuzie, însă, planează asupra întregului discurs de mai sus: m-am legat de neant şi nu m-am gândit la *Nimeni*, strămoşul nostru, locuitorul

neantului. Progenituri ale lui Nimeni, cum se numea Divinul înainte…

*

Înstrăinarea de neant este identitatea noastră spirituală, tot aşa cum înstrăinarea de Divin este identitatea noastră corporală. Neantul este o realitate spirituală şi nu un *phainomenon*. Răspunsul la celebra întrebare a lui Heidegger este următorul: existenţă nu capătă decât ceea ce se manifestă în ordin material; fenomenul spiritual nu are şi nu poate avea existenţă.

*

Ca să înţeleg ce anume trebuie să scriu, întotdeauna întreb în *gol* – singura bibliotecă în care îţi afli răspunsurile.

*

Lecţia pe care ne-o dă asasinul, orice asasin, este simplă şi rezumă răspunsurile la multe din întrebările esenţiale pe care ni le punem: un gest ucigaş, un asasinat, stă la originea *înlăturării* tuturor lucrurilor care ne-ar fi împiedicat să fim. Moartea fiecăruia dintre noi poartă fineţea acestei mântuiri originare.

*

Hristosul din Bruges era un ţăran care la sfârşitul secolului al VI-lea (591), ne spune Grégoire de Tours în *Historia Francorum*, este atacat de un roi de viespi în pădure, drept pentru care brusc cunoaşte extazul şi se crede Dumnezeu pe pământ. Influenţa lui e considerabilă în epocă şi nu poate fi oprit decât prin asasinare. Călugărul Adelbert se credea, în secolul al VIII-lea, însuşi Mesia, iar mulţimea i se închina de-a dreptul, pentru că toţi „ştiau“ că deţine o scrisoare personală chiar de la Hristos. Mai târziu, prin secolul al XVI-lea, un anume Nicolas Frey, originar din Bavaria, susţinea sus şi tare că a primit

de la Sfânta Treime ordinul de a-i sfărâma ţeasta primei lui neveste, pentru ca profeţiile Vechiului şi ale Noului Testament să se împlinească. „Eu sunt capul bisericii. Hristos şi-a împlinit prin mine toate făgăduinţele. (…) Sunt trimis de Dumnezeu ca să le arăt oamenilor chipul lui Hristos în persoana mea…“ Şi în concluzie: „Fapta desăvârşită a oricărui credincios este aceea de a-şi părăsi prima nevastă şi de a se căsători cu a doua“ (Auguste Jundt, *Histoire du panthéisme populaire au Moyen Age et au XVI*^{ème} *siècle*, 1875).

*

A trăi cu sentimentul ratării înseamnă a fi solidar cu cerşetorii, cu estropiaţii, cu drogaţii, cu mutilaţii care au căzut din cerul artificial al paradisurilor nemiloase. Nimeni nu predică ratarea, dar revoluţiile, toate, sunt făcute pentru rataţi, pentru cei ce ştiu că nu se mai pot minţi pe sine – spre indignarea mic-burghezului.

*

„Ordinea“ neantului ar trebui să fie perfectă şi implacabilă, ar trebui, prin urmare, ca intruziunea lui în mintea omului să poarte sugestii desăvârşite. Oroarea este însă că tot ce poate, ca prezenţă, este schizofrenia, boala spirituală. Prezenţa neantului, deci germenele schizofreniei, le purtăm cu toţii în noi, dar nu ca pe o (aberantă) „amintire“ a faptului că am veni din neant, ci pentru că între existenţă şi neant sunt similitudini de statut: şi existenţa, şi neantul sunt moarte, lipsite de orice devenire. Ca om însă, nebunul nu greşeşte atunci când se crede Dumnezeu. Poate că ar trebui, fără a fi neapărat schizofrenici, să ne credem cu toţii Dumnezeu. Ceva s-ar modifica în mintea noastră şi nu ne-am îndrepta plini de elan spre catastrofă.

*

Dacă astăzi cuvântul a devenit arma cea mai redutabilă a răului, atunci semeţia de început a

omului, pe bună dreptate mândru de accidentul fast al gândirii, trebuia păstrată fără drept de apel în gestul de a-i interzice oricărui scelerat, sub amenințarea uciderii, *vorbirea*. Selecţia naturală a speciilor nu este o teorie barbară decât în măsura în care nu *impune* selecţia naturală a cuvintelor.

*

În ochii bărbaţilor de pe stradă filmul scenelor de dragoste pe care ei le trăiesc, bucurându-se în sine, cu unele dintre femeile trecătoare. Nimic nu egalează resemnarea sau oftatul acestor despărţiri. Altminteri, o femeie suspicioasă, întorcându-şi ofensată privirile de la bărbatul care o fixează, este o fiinţă care nu cunoaşte ştiinţa vindecării de frică. Iată de ce, în atitudinea acelei femei, bărbatul joacă inconştient rolul neantului. Singurătatea lui pare neajutorată – singurătatea ei mulţumită, hrănită de frumuseţe, pare jignită. Şi exclamaţia plină de sugestii a Annei de Noailles: „Singurătate, dubla singurătate în care ni se ascund amanţii!“

*

Poetul… Civilizaţia a creat acest tip de infirm împotriva ei însăşi. Iluzia, naivitatea şi disperarea trebuiau să îşi aibă profetul lor – dar ce profeţesc ele, împotriva cărora omul şi-a construit civilizaţia, ca o „manta azvârlită peste urât“ (Pascal Quignard)? Slăbiciunea istoriei este aceea de a-l fi ignorat până nu demult, când s-a dovedit că rolul lui nefast devine într-adevăr *fatal*. O civilizaţie a indivizilor puternici şi coerenţi i-ar fi interzis istoriei agonia, accesele de nebunie care i-au permis să existe. Ieşirea poetului din clandestinitate a cutremurat-o estetic: în momentul în care o civilizaţie îşi întreţine şi cenzurează iluziile cu eleganţa pretextelor sublime, poetul devine un sabotor al marilor instincte care dezlănţuie istoria.

*

E timpul ca neantul timpului să îşi piardă autonomia, forţa de seducţie; e timpul ca timpul neantului să devină timpul *meu*.

*

Marile întrebări ale omului nu mai ai fineţea de a le ridica. Ai nevoie de întrebări cu zâmbet tăios, maliţios, prin care să umileşti *timpul*, să-l castrezi şi să-l dai afară din minte. Cum ai putea să înnebuneşti, ca să te poţi plimba în afara timpului? Cum să mori fără ca timpul să-şi ia partea?

*

„Viermii care atacă varza nu suportă trecerea unei femei goale, atunci când aceasta se află în ciclul sângerării.“ Teribila descoperire i se datorează unui anume Bolos, ocultist extravagant şi discipol al lui Democrit.

*

Orice tratat despre bolile trupului ar trebui să fie un tratat de metafizică. Participarea trupului la idee, la excursia în imaterial, este o incursiune în neantul populat de gând. Fidel până la moarte vocaţiei lui de a consuma viaţă, această deviaţie îl deschide către o dependenţă care nu îmbolnăveşte în mod direct, dar care poate investi boala cu aparenţa eliberării. Subliminal, trupul îşi neagă existenţa şi visează, prin boală, la o nirvana „naturală“. În această logică mirabilă a celulelor, sinuciderea ar ţine de credinţa somatică în identificarea cu spiritul care se serveşte de ele.

*

„Cunoaşte-te pe tine însuţi“ nu este cea mai potrivită formulă pentru ca un om să ajungă să afle pentru ce trăieşte. Ce ajungi să vezi în tine cunoscându-te şi ce ajungi să cunoşti în tine însuţi iubindu-te?

*

În fine, să presupunem că ai ajuns să nu mai gândeşti pentru oameni, că ai ajuns să gândeşti ceva interzis, despre care nu se poate vorbi sau scrie; stilul, subtilitatea sau francheţea sunt inutile. Sugrumat încetul cu încetul în felul acesta, nici o promisiune nu te mai poate întoarce către naivitate. Spaima care îţi paralizează enunţurile se dovedeşte a nu fi altceva decât groaza de a nu fi iarăşi redus la prejudecăţile filozofiei, la infatuarea intelectuală.

*

În *De facie in orbe lunae* Plutarh ajunge cu entuziasm la concluzia că omul poate beneficia, în aventura lui „cosmică“, de două morţi: prima este trupească şi include, pe lângă descompunerea materială, moartea sufletului. A doua moarte se petrece simbolic în Lună. Hinduiştii, cu cea mai adâncă seriozitate adesea, îşi urează „să scapi de a doua moarte“ sau „îţi doresc să mori de a doua moarte“. Prima formulă este un fel de înjurătură religioasă: eşti astfel condamnat să reiei ciclul chinurilor terestre, să nu te contopeşti cu duhul fiinţei supreme. A doua formulă este complimentul sublim care i se poate aduce cuiva pe pământ. Evreii au nuanţat şi mai înspăimântător lucrurile: a doua moarte poate fi eliberatoare, prin ea poţi renaşte în înalt, dar şi pe de-a-ntregul distrugătoare: pentru cine nu se poate desprinde de lumea de jos, a doua moarte garantează infernul, focul gheenei. Această recapitulare îmi evocă bătrânele bordeluri de lux: la primul etaj – necesitatea şi un păhărel de coniac; la etajul superior – destrăbălarea fastuoasă. Exact ca în poveştile noastre de dragoste, moartea devine actul final al efortului de seducţie. Atâta doar că uneori ţi se refuză îmbrăţişarea sau totul devine murdar, alteori orgasmul e desăvârşit.

*

Nu iubi bucuria, rolul ei este acela de a confirma legile materiei.

*

Îmi amintesc de zilele în care aş fi putut să mor şi nu am făcut-o. Am înţeles că moartea este indiferentă, că i se ia totul în momentul în care i se dă să ridice o viaţă.

*

Dacă ai fi cu adevărat lucid, ai rosti exact cuvintele prin care gândul ar înfrânge moartea.

*

Inimaginabilul dispreţ al celui care, distrugând lumea, s-ar proclama pe sine unic suveran – sau durerea acordată cu arta nebunului, disponibilitatea iraţională pentru oricând o mie de alte lumi perfectibile, însă niciodată dragostea pentru o fiinţă faţă de care existenţa ar echivala cu ruperea unei flori-unicat.

*

După sinuciderea lui Nero a urmat asasinarea feroce a lui Galba de către oamenii viitorului împărat Othon. În războiul civil care a urmat înscăunării lui Othon, trupele lui Vitellius au câştig de cauză, Italia şi provinciile apropiate Romei sunt devastate. Othon, la fel de destrăbălat ca şi Vitellius, ia totuşi hotărârea absurdă de a-i ierta pe toţi, după cum afirmă Tacit în *Istorii*, şi de a-şi curma zilele. Depresia alcoolică pusese stăpânire pe cugetul lui. După o noapte de somn adânc, îşi înfige un stilet în piept. E plâns ca un martir, „lângă catafalcul lui unii soldaţi se sinucideau. (…) În mai multe tabere militare gestul acesta era repetat“, consemnează Tacit îngrozit. „Numai un om care vrea să trăiască se ia la harţă cu zeii şi cu oamenii“ – iată, se pare, ultima frază rostită de Othon înainte de a se duce la culcare. Avea treizeci şi şapte de ani. Înainte să-şi taie venele ori să se spânzure, individul se pare că resimte nevoia de a

recurge la serviciile unei anume „filozofii“, simte că trebuie să se *justifice* lăuntric. În faţa morţii, omul este o făptură privată de soluţii favorabile; ieşirea din această ecuaţie nu poate fi decât o viaţă *în afara* existenţei.

*

Priveşti printr-o cantitate de viaţă pe care ai trăit-o nu lucrurile pe care le-ai adunat, ci cele pe care le-ai pierdut. Bucurându-te că ai fi aflat certitudini care te pregătesc pentru moarte, nu poţi să nu regreţi posibilitatea altor întâlniri, care te-ar fi destinat altei vieţi. În această „linie de univers“ einsteiniană singurătatea uneşte în ea trecerea vieţii, volumul de sentimente care te-au uzat şi locurile în care micile tale revelaţii au fost cele care au fost şi nu altele, care cu siguranţă ar fi creat alt om, pentru o altă plecare. În umbra acestor supoziţii, deasupra vieţii tale stă suspendată gândirea de care te faci vinovat – şi care, cu trecerea timpului, se va îngreuna tot mai tare, va atârna din ce în ce mai ameninţător, până când se va prăbuşi asupra făpturii tale nesigure, strivind-o.

*

Amintirea. (Încă o definiţie pentru ameninţarea cu pedeapsa universală.)

*

Faptul că nu cred în ceea ce scriu este trădat de neputinţa de a scrie pentru mine însumi. Nimeni nu cred că face asta, să scrie numai pentru el însuşi, nimeni nu poate avea insolenţa de a-şi spune tot timpul adevărul în faţă. Avem nevoie să fim minţiţi, să primim salariul ipocriziei, nu putem suporta să ne aplaudăm singuri. Să crezi în ce scrii şi, în plus, să i mai te adresezi şi neantului…

*

Existăm pentru că suntem înviaţii altor morţi, care într-o altă lume vor fi visat cândva omul.

*

Să nu te întrebi dacă *vorba* are sau nu are existenţă. Spiritul este expresie, nu existenţă, fiindcă în spatele cuvântului stă spiritul, şi nu existenţa, după cum spune însuşi Zhuang Zi.

*

Să scrii în continuare despre oameni nu mai are nici o relevanţă; nu faci altceva decât să sporeşti agonia generală.

*

Sofistul Favorinus îl întreabă pe tânărul gânditor cinic Demonax, celebru în vremea cezarilor: „Unde ai găsit tu, Demonax, forţa de a trece de la jocurile copilăriei la filozofie?“ „În coaie“, îi răspunde Demonax cinicul. (Lucian din Samosata, *Viaţa lui Demonax*.)

*

De ce ne este atât de greu să credem că neantul e chiar sentimentul eliberator pe care îl trăim atunci când ne prăbuşim obosiţi în fotoliul din sufragerie după o zi infernală?

*

Un individ fericit e fericit pentru că se vede *confirmat* în micul lui neant personal (de iubire, de succes, de destin…). Neantul nu suferă de logoree şi uneori ascunde îngeri… Atâta doar că nu oricui îi este dat să îşi înfigă dinţii în averea neantului: cine primeşte talantul fericirii este obligat să îl înapoieze înzecit, trebuie să hrănească neantul, să îi înlesnească nirvana, floarea nimicului. Şi asta invocă o fidelitate vecină cu fanatismul, un transfer de viaţă dinspre inefabil către inexistenţă. Bântuiţi de obsesia fericirii, iată-ne în avangarda unui neant care îşi pretinde drepturile prin corespondenţă…

*

Răul nu este altceva decât *reacţia* lumii, a universului de faţă, la prezenţa spiritului, a omului, pe propriu-i teritoriu. Spiritul pe care îl purtăm descompune, îmbolnăveşte, umileşte şi reduce natura, materia, îi pătrunde universul cu delicateţea asasină a stiletului. Nu este lipsit de sens faptul că ne imaginăm diavolul în cheie humanoidă. Reacţia lumii la prezenţa acestui intrus nu se poate manifesta, la modul optim, decât prin om. Suntem contaminaţi de principiul răului fiindcă suntem alcătuiţi din materie, care nu suportă inefabilul, intenţiile spiritului; şi care îşi descarcă în noi revolta, nemulţumirea, senzaţia de viol.

*

Dacă spun „sunt“, spun deja totul *împotriva* poeziei.

*

Momentele resemnării au devenit adevărate momente de fericire. Nimic mai aproape de divin decât să fii, cu toată comoara gândurilor tale, *lăsat în pace*. Să nu exişti – şi totuşi să faci mai mult decât *doar* să exişti.

*

„Era în 1873. (…) Nu mai văzusem în viaţa mea aşa ceva. (…) Un normand de mare, rege al luptei, vechi danez venit pe căile lebedelor, care n-a dormit nicicând sub un acoperiş de scânduri, nici n-a golit în casă de om cornul plin de bere, plăcându-i sângele preoţilor şi aurul furat din biserici, (…) vâslaş şi poet, beat, furios, magnanim, plin de zeii nebuloşi ai Nordului şi păstrându-şi până şi în toiul jafurilor inalterabila-i generozitate. (…) Era asemeni lui don Quijote, pe care-l aprecia atât de mult.“ Tânărul Anatole France, pentru prima dată faţă în faţă cu Flaubert.

*

Triumful celui care ştie cu adevărat ce *ar fi vrut* să facă în viaţă…

*

Supus nebuniei lipsite de canoane, omul în care se poate dezlănţui creaţia prin incendiere, prin crimă, sfidează dezinhibat orice remuşcare stilistică şi, printr-o astfel de jignire, îşi apropie temeiurile viului. Nu depinde de glorie, ci de autenticul visceral, obligând animalul din el să arate că e făcut din aceeaşi vorbă divină ca şi moartea, ca şi iubirea, pe care majoritatea o ratează. Oamenii care înghit carte după carte ratează însă altceva, şi mai important: *neîmplinirea* – condiţie riguroasă a discernământului.

*

Prea multă seninătate, de la o vreme. Îmi consumă viaţa fără să lase în urmă dâra eşecului. Timpul devine astfel insuportabil. În general, nu-l poţi duce în cârcă decât alcătuindu-i zestrea de discursuri ale ratării *controlate*.

*

Orice individ confortabil instalat în prejudecată, în certitudinea de sine, este o creatură a panicii, care îşi pune credinţa mai degrabă în Leviathan decât în daimonul personal; el şi numai el, acest daimon discret, ar putea face din individ o fiinţă unică din punct de vedere spiritual. Pentru că, organic vorbind, cu toţii suntem unicate – dar şi câinii, de altfel.

*

Dacă Divinul s-ar stinge, din acelaşi impuls obscur al ivirii sale, nimicul astfel exprimat ar trebui să ne suporte *supravieţuirea* – şi abia atunci adevărul, fiindcă destinaţia noastră, presupunând o moarte *autonomă*, ar fi colosalul efort al unei lumi de morţi cerându-şi, ca în cel mai negru paradox,

dreptul la *inexistenţă*, rătăcirea unei specii care şi-a revendicat deja posteritatea.

*

Vom descoperi cândva că ne putem dematerializa şi că putem trăi independent de natură.

*

Să nu crezi niciodată în ceva până la capăt, vreau să spun până la dezamăgire. Dacă ţii să crezi în ceva care să îţi dea, totuşi, iluzii definitive, trebuie să crezi în ceea ce te trimite la moarte lipsit de importanţă şi de remuşcări.

*

Criminalul „gândeşte“ juridic materia. Când dai la o parte un copac prăbuşit în mijlocul şoselei comiţi un act de justiţie „materială“. Justiţia oficială, pe care o cunoaştem cu toţii, potoleşte în speţă un sentiment, setea de răzbunare a individului. Criminalul se manifestă însă ca un fenomen meteorologic devastator; fapta lui nu comportă nici o justificare, tocmai pentru că ideea morţii nu are nici un fel de prezenţă în el. Crima rămâne pe mai departe un fenomen al naturii.

*

Fascinaţia neîmplinirii îţi dăruieşte avântul unui Ulise a cărui odisee nu poartă rătăcirea spre casă, ci fuga de Ithaca. O chemare spre definitiva renunţare, din care prin tine însuţi să confirmi consolarea, această iubire nepământeană şi deci improprie omului – o dragoste care nu *doreşte* nimic. Un oricât de neînsemnat adevăr – şi instantaneu înţelegi chemarea către neant.

*

Să regreţi o grămadă de lucruri care s-au adunat în viaţa ta, şi să te îngrozeşti cu adevărat de cele pe care *nu* le vei regreta niciodată. Acestea din urmă,

ele te vor judeca mai aspru. Fiindcă vei fi făcut din ele slugile iluziilor tale.

*

Lubric, bâjbâind prin tramvaie senil sau alcoolic, uitat în lume de imaginarul divin, din mezozoic ori dintr-un viitor fără discernământ, devenit om prin deliruri exorcizate, cerşetorul visează viaţa ca pe un viol marin, străbătut de frisonul care vede pretutindeni domniţele din poveşti pentru a le cerşi moartea de aur dintre sâni. Mai răi decât leproşii, îşi poartă bubele pictate direct pe icoane, sceleraţi pentru că nu au amintiri, iubiri, pe care nu şi le permit decât proiectându-le sub forma crimei; vorbim despre cerşetorii de nimic, lipsiţi de arta fugii, a retragerii în obişnuinţa de a fi om. Destinaţi să imagineze previziuni finale, iată-i în utopia lor macabră stăpâni peste toate, pe care le vor distruge dionisiac, înfiinţând şcoli de cerşit, academii ale cerşetorilor, cu profesori criminali, jefuind limuzina lui Dumnezeu… Nu ne-am recunoaşte ruşinea faţă de cerşetori decât dacă am fi obligaţi să trăim în pielea goală.

*

Când lui Rafael i s-a arătat în noapte, pe zidul camerei (după o viaţă în care s-a rugat să poată picta chipul Fecioarei – şi, începându-l, s-a simţit strivit de neputinţă), tabloul întreg, desăvârşit, cu chipul într-o lumină ireală şi mişcătoare al Maicii lui Dumnezeu, viaţa i s-a descărcat într-un spasm cu şuvoaie de lacrimi, sfinţindu-i dragostea: Apusul a dobândit astfel una dintre puţinele sale icoane, atât de puternică şi de unică. Sfârşind de înfăţişat icoana, Rafael a plâns din nou, de data aceasta doar ca un om, de bucurie. Istoria picturii este o istorie a vedeniilor, în care nu există pictori, ci pictaţi.

*

Pe mormântul lui Cromwell, uzurpatorul, se poate citi următorul epitaf: „Aici odihneşte călăul puterii legitime, / Până în clipa din urmă de cer favorizat. / A lui virtuţi mai multe ar fi meritat / Decât un sceptru dobândit prin crime. / Ce straniu destin şi ce bizară lege / Fac astfel că celor născuţi coroana să poarte / Uzurpatorul să fie cel ce să le-arate / Pilda virtuţii care plămădeşte-un rege.“

*

Trupul – iată singurul meu acolit care nu-şi face iluzii.

*

În mitologia triburilor Basa, din nordul Camerunului, faptul de a fi părăsit Grota Fericirii coincide cu uitarea binelui *comun*. Discordia îşi face astfel repede apariţia, apoi survin opresiunea, tirania, stăpânul care comite adulter cu maică-sa, îşi violează surorile, acaparează puterea, bogăţiile etc.

*

Neantul este ceea ce nu poartă nevoia de a fi gândit.

*

Adun plăcerea de a trăi în câteva cuvinte inspirate de adânca neplăcere de a trăi, care mă poartă în cârcă asemeni unui lugubru vierme târându-se printr-un subteran *universal*.

*

Mereu acelaşi gând, că deasupra tuturor lucrurilor pe care le considerăm importante stă exact ceea ce *nu* este important.

*

Toate se *sfârşesc* cu o vină. Doar începutul omului nu este vinovat. Vina este *sfârşitul* unei lumi, pentru că, dacă toate şi-ar avea începutul într-o vină, mersul lucrurilor s-ar îndrepta către

insuportabil, către demenţă, şi orice ordine ar deveni o implozie prin exasperare.

*

Ce visează copilul care a adormit, plângând, lângă mama stinsă din viaţă subit, într-o seară de martie?…

*

Agenţii Siguranţei năvălesc în casa lui Eliade şi încep să răscolească totul în căutarea unor texte compromiţătoare. Confiscă numai scrisorile redactate în engleză, „pentru că nu le puteau înţelege“, afirmă ironic Eliade, care suprimă din *Memorii* următorul pasaj: „şi o carte poştală de la Paris, în care Emil Cioran îmi mărturisea că vrea să se întoarcă imediat în ţară, «ca să se poată delecta cu mâncările gătite cu sarea scoasă din ocnă de Nae Ionescu».“

*

Să ţi se umple viaţa, trupul, de insectele în care ţi se vor fi transformat cuvintele, ca iarba şi fierea nevomitată să se preschimbe în scrierea levitaţiei, fără noroc, fără vină, cu înălţarea retezată la *publicare*.

*

Trăim, din nefericire, într-o lume de *după* neant. Cel ce a părăsit neantul a făcut-o cu scopul sinistru de a fi *cineva*.

*

Pergamentul pe care stă scrisă povestea homosexualului nu este himenul. Povestea însăşi nu este o *poveste*, ci mai degrabă rictusul unei satire a fiziologiilor închipuite şi căzute pradă imaginarului medieval. Visat frivol de către Dumnezeu, homosexualul îşi manipulează acest orgoliu până la maxima credulitate, până când ajunge să *mistifice*, să deturneze motivaţiile păcatului (sexual) originar şi posibilitatea ca

martor la această gafă să fi fost femeia. Un astfel de homosexual trăieşte în agonia psihică a promisiunii că perenitatea speciei ar putea reabilita un anume instinct creator *degenerat*, nedesăvârşit – şi de aceea pururi hărţuit de remuşcări mântuitoare. Homosexualul trăieşte în fapt o metaforă care ascunde o decepţie trucată, „decepţia“ divină dinaintea neantului, asupra căruia nu mai are nici o putere. A fecunda în neant nu este visul lui Dumnezeu, însă cu siguranţă reprezintă înţelesul unei mirări, care sancţionează un anumit gen de *gratuitate* extremă, nocivă. De aceea, *inutilitatea* sublimă a sexualităţii homosexuale nu pare a sugera decât neajunsul invocaţiei fatidice şi indiferenţa fantasmei. Selenarul sentiment de iubire care uneşte doi homosexuali poartă cu sine înţelesul escatologic al unui tip de autosugestie ontologică pe care lumea nu şi-o mai poate reprima. Invincibil, zigotul singurătăţii se sparge, spre a-şi contempla misterul predestinat imaginarului, care se cere încarnat. Homosexualul îşi visează divinitatea desăvârşită în simplitatea delirului şi se visează pe sine amplificat astfel de surda îngăduinţă a decreaţiei. Visează, în fapt, redesăvârşirea divină prin anularea sensurilor în care i s-a împăunat acestei divinităţi Creaţia. Şi în care homosexualul frizează gluma picarescă a unei specii care i-a pretins deja libertăţii să se precizeze: fiinţă a uitării sau credinţă a eşecului eliberator.

*

Câtă diferenţă între apariţia vieţii şi apariţia omului. (Aşa ajungi să gândeşti meschinăria la modul apocaliptic.)

*

Iată măreţia, o străfulgerare a ceea ce *nu ştim* să fim.

*

Orice mic-burghez aşezat, mediocru şi îngrămădit, îşi face un titlu de glorie din existenţa minabilă pe care o duce, nu ezită nici măcar o secundă să şi-o propovăduiască, să se dea drept exemplu de măgar intolerant, găunos, îndreptăţindu-se cu faptul că, împreună cu ceilalţi ca el, legiune altminteri, ştie că nu va dispărea până când nu va compromite şi nu va terfeli tot ce nu e aidoma lui – viaţa însăşi, adică.

*

Mitul Facerii debutează cu manifestările singurătăţii: divine, mai întâi, umane, mai apoi. Adam şi Eva – o dragoste minimală care începe cu sfârşitul.

*

Ne îndrăgostim fără să fim conştienţi că o facem cu zestrea de vicii şi de apucături pe care o purtăm în noi pretextând tot felul de „bucurii“ debile. Ajungem apoi să posedăm trupul râvnit şi să-i descoperim înfometaţi cotloanele, care nu ascund extazuri cu mult diferite de ungherele altui trup, străin de trupul subjugat prin „afinitate“, iubit… E prea puţin ca să îţi strălucească în ochi bronzul inteligenţei, e prea mult ca să nu adie prostia parfumată, care întotdeauna trezeşte în femeie mila necunoscută a dezbrăcării.

*

Nevoia de „confesiune“ este imensă, ce spun eu, este universală, toată specia e atinsă. Toţi profesăm „confesiunea“, mai mult sau mai puţin voalat, sub forma lamentaţiei sau a bârfei, ca să-l distrugem ori să-l murdărim pe celălalt, lăudându-ne sau ca să ne aflăm în treabă. Nevoia de a scuipa producţia intimă de frustrări ne caracterizează mai bine de trei sferturi din activitatea cerebrală. Nu o facem însă ca să fim iertaţi de instanţa divină, înnoiţi, curăţiţi, ci pentru că altfel nu ne putem situa: fără o astfel de confirmare în ecou suntem bolnavi. Dacă

am ignora această terapie isterică, anonimatul firesc în care ne zbatem ne-ar îngrămădi pe toţi în spitalele de nebuni. Pătrarul de activitate mentală necontaminat de logoree trebuie că ne ţine în echilibru, ne fereşte de punerea în aplicare a crimelor care ne dansează în minte când mergem pe stradă. Bântuit este însă şi cotlonul acesta: în el suntem miliardari, miniştri, profesori de teozofie, administratori de bloc, top-modele, napoleoni sau scriitori celebri, adică tot ce nu avem curajul să mărturisim ori să facem public, lucruri de maximă importanţă intimă. Iată unde era de găsit „misterul“ omenesc. Întâlnirea dintre o umbrelă şi o maşină de scris pe masa de operaţie a lui Lautréamont se petrece astăzi în acest tip de „confesiune“, în delir, între scriitorul de literatură şi masa de cititori anonimi care au impresia, ba chiar convingerea, că se „instruiesc“ înghiţind ceea ce ar trebui mai degrabă să suporte preoţii în confesional.

*

O fericire colectivă însă va cerşi în genunchi suferinţa…

*

Dincolo de singurătăţile exprimabile, singurătatea *neputinţei*, mută, în care paralizezi, eşti aidoma unui obiect căzut din buzunar, pierdut, şi pe care nu îl mai caută nimeni. Aşa mă simţeam aseară, gândindu-mă la Dumnezeu, gata-gata să mă aplec prea mult peste balustrada balconului de la etajul 12.

*

Plimbându-te printre oameni ca printr-o grădină zoologică a gândirii, marionetă a unui paradis de primăvară, când te simţi singur, infinit de singur, într-adevăr astfel *ocrotit*.

*

„Gloria dinaintea poporului, iată la ce trebuie să năzuieşti. Nimic nu va egala vreodată privirea umedă a cârnăţăresei care te-a văzut la televizor.“ Baudrillard.

*

Groaza de sărăcie face cultura marilor metropole. „Nevroza fundamentală“ a individului, cum ar fi zis Freud, nu îşi mai suge sevele din obsesia morţii. Sărăcia este de departe factorul existenţial care declanşează bolile psihice ale mulţimilor puternic urbanizate. Reprezentarea sărăciei poartă asprimile acuzaţiei: săracul este fie neputincios, ceea ce îl învinovăţeşte de ignoranţă şi de rea-voinţă, de lene şi de abominabilul dezinteres faţă de corpul social, fie iresponsabil, stricat, smintit, vicios – şi atunci nu are nici o scuză. Nu ai dreptul să fii sărac, pentru că sărăcia trimite imediat cu gândul la moarte. Săracul este perceput ca un mort, un mort în viaţă care îţi strică plimbarea prin parc. Frica bancherului de omul sărac depăşeşte cu mult frica de moartea care l-ar putea cuprinde pe nepusă masă. Ah, dacă moartea ar fi o provocare materială…

*

O amintire a zădărniciei: animalul.

*

Aş vrea ca Dumnezeu să-mi dea un vers prin care să vindec oamenii de moarte. Acestea fiind spuse, nu-mi mai rămâne decât să paralizez.

*

Îi dispreţuim pe laşi cu vehemenţă, vom fi întotdeauna mai buni decât un laş. Niciodată nu le vom recunoaşte onestitatea ultimă prin care au avut curajul să se expună. Căutăm perverşi „adevărul“, idealul laşităţii noastre *abstracte*, în timp ce laşul… Dar viaţa nu ne acceptă decât dacă adoptăm în noi o fidelitate deplină faţă de *existenţă*.

*

Hristos, Omul apărut pe planeta maimuţelor.

*

Dinăuntru nimic nu ne mai pălmuieşte. Întunericul nostru doarme. Dumnezeu s-a oprit din citit.

III. Un mort viu – iată un mort fericit

Visez la un templu din care să mă excomunic singur.
Brunschwig

Nevoia maniacă de glorie este singura formă de tulburare psihică ovaţionată public, în masă, şi salutată cu aplauze. Nu vom duce niciodată lipsă de astfel de troglodiţi; specia are nevoie de ei pentru a-şi echilibra depresia genetică, aplecarea către comportamentul pocăit, spectru al confuziei între moarte şi pedeapsă, între viaţă şi vinovăţie. „Regenerarea“ speciei, atunci când nu se produce din cauze de molimă, îşi alege „eroul“, progenitura detracată a gloriei. Obsesia puterii a prins rădăcini în om nu de la Lucifer (care nu ţinea să salveze pe nimeni), ci de când am avut intuiţia faptului că ne este îngăduit să putem ajunge „dumnezei“. Cea mai importantă formă de tulburare psihică în economia speciei i se „datorează“, aşadar, Divinului, căruia, se pare, i le-am înţeles pe toate pe dos încă de la început, de când bântuiam prin paradis. Altfel nu se explică euforia răstălmăcirii universale a răstignirii lui, de care ne bucurăm şi astăzi. N-am fi fost mai aproape de adevăr dacă l-am fi răstignit pe Napoleon?

*

Iată produsul ultimilor două sute de ani de cultură *scrisă*: intelectualul. Prin el totul poate căpăta o justificare, toate ororile sunt salvate de „argumente“, vinovaţi şi nevinovaţi sunt cu toţii judecaţi după criteriile intelectualului. Şi când te gândeşti că, în mod inevitabil, va veni o vreme în care *toţi* vor fi intelectuali…

*

Efortul filozofării, oriunde această obsesie şi-ar manifesta subtilitatea şi maniile, este o investiţie în neant. Dispariţia speciei gânditoare ar trimite înapoi în inexistenţă toată marea de filozofii din care încercăm să alcătuim o memorie a trecerii noastre pe aici. Adevărurile noastre nu se impun în faţa naturii, ne confirmă transpiraţiile spirituale şi atât. Cât mai avem de filozofat ca specie, o vom face pentru ca lehamitea să nu îşi arate îndreptăţirea. Vom crea principii şi concepte pentru orice neghiobie, capriciu sau viciu, vom merge până la capăt în a ne confirma pe noi înşine. Ne vom investi astfel gândirea în gol până când golul va deveni divinitate, un zeu care ştie totul de la *noi*.

*

Câte revelaţii căutând zădărnicia.

*

Friedrich Wilhelm Heinrich Alexander von Humboldt a scris şase sute treizeci şi şase de studii, articole şi tratate, uneori tomuri voluminoase însumând sute de pagini. Căutând, bunăoară, să dezlege empiric misterul „forţei vitale“, von Humboldt pune să i se facă pe spinare incizii şi să se introducă în ele argint şi zinc. Experienţa se repetă zilnic timp de o oră. Broaştele moarte aşezate pe aceste incizii încep să zvâcnească. Tânărul von Humboldt numeşte „forţă vitală“ „acţiunea conjugată a unor substanţe“ care produc electricitate. Anul 1797. Schiller se năpusteşte năprasnic asupra savantului care ignora filozofia idealistă germană: „judecată goală de măcelar care vrea cu neruşinare să spintece şi să măsoare natura (…), fără dulcea participare a inimii…“ Von Humboldt răspunde: Schiller, cu „simţămintele lui de gelatină“, „împopoţonează într-o grandilocvenţă plictisitoare idei împrumutate de la alţii“. Faţă de spiritul faustic al savanţilor iluminişti, pretenţiile pecuniare, înfumurarea,

neputinţa specializată a „savanţilor“ de astăzi (seriozitatea lor carieristă) seamănă cu dansul unor cocote. Iresponsabilitatea *savantă* faţă de „forţa vitală“ va crea responsabilitatea ignoranţilor pentru inimaginabile suferinţe lipsite de *durere*. De altfel, aceasta este una dintre definiţiile reale ale democraţiei.

*

Ca să poţi scrie un rând *definitiv* în viaţa asta, trebuie să-ţi imaginezi mai întâi că eşti mort, şi chiar să crezi lucrul acesta. Să reuşeşti să scrii ceea ce ar gândi un mort, iată geniul.

*

Viitorul este întotdeauna fatal, iar fatalitatea cheamă pariul (pascalian) al credinţei, semn că din viaţă nu există decât această ieşire imposibilă.

*

„Sfârşitul lumii“, catastrofa de care ne-am temut două mii de ani, nu se va petrece. Sfârşitul omului, însă, nu îl vom putea împiedica. Sfârşitul omului va veni prin cuvânt, arma căreia îi acordăm credinţă supremă, capital apocaliptic prin care lumea va intra în posesia delirantă a fiecăruia. Sub pretextul „adevărului“, ne vom denunţa unii pe alţii şi unii altora până la sfâşierea propriu-zisă, definitivă. Opera de compromitere a darului spiritual prin care am fost blagosloviţi „trebuie“ desăvârşită, nu ne vom lăsa până nu vom încheia socotelile cu noi înşine, cu această poveste a omului. Ne vom spune, în fond, unii altora ce gândim unii despre alţii prea târziu, când vom fi prea intelectuali ca să mai putem suporta lucrul acesta.

*

Pe pământ, suferinţa şi răul nu sunt consecinţa directă a „căderii“; din pomul cunoaşterii binelui şi a răului am luat exact instrumentul spiritual care să ne poarte către lumină; l-am compromis.

*

Există o înţelepciune „agresivă“, *ofensivă*, care nu jigneşte prin pudibonderie, o înţelepciune a resuscitării, care îţi face vânt în necunoscutul personal şi prin care descoperi că poţi crea alt om din tine. Procedeul industrial de preparare a conservelor nu este însă departe de strategia zicalelor prin care înţelepciunea *defensivă*, tradiţională, cocoloşeşte individul până la îndobitocire.

*

Zădărnicia – câtă desăvârşire spirituală, când toate pot dispărea ca să rămână acest gând al teoreticii divine.

*

Faptul că în partea de lume civilizată cruzimea a dispărut din obiceiurile cotidiene ale individului dovedeşte că numai o parte a speciei va continua opera „progresului“, de care a priori ne credem contaminaţi. Astfel, numai unii dintre noi vor vedea sfârşitul definitiv, ceilalţi vor rămâne convinşi că omul va fi părăsit universul acesta pentru un „paradis“, în fine, posibil. Şi nu vor secătui urându-l până la moarte, într-un qui pro quo demn de pana unui înger shakespearian.

*

Am înghiţit o gură de apă fără să înţeleg că am înghiţit toate gândurile celor care au fost şi câte vor mai fi, o dată pentru totdeauna.

*

Gloria a avut dintotdeauna un caracter *oficial*, indiferent că a fost acordată de monarhi, de biserică, de elite sau de mass-media, iar condiţiile care trebuiau şi trebuie întrunite sunt aceleaşi. Nuanţa contemporană introduce însă o clauză nouă: un scriitor există dacă este solvabil, pentru că editurile funcţionează după modelul băncilor –

„capitalul“ nu poate fi împrumutat infidelului, marginalului, talentului care nu satisface (exigenţele structurii de piaţă, dar mai ales) algoritmul ideologic, psihologic, stilistic şi provocator de valori culturale. Salariul existenţial al scriitorului este condiţionat de înflăcărarea (disimulată) prin care acesta se investeşte în destinul întreprinderii de producţie literară. Nu are absolut nici un sens ideea naivă că un eventual proces al libertăţii spirituale, şi mai cu seamă morale, a scriitorului ar ameliora starea de lucruri sau ar îndreptăţi sacrificarea statutului de scriitor pentru cauza inutilului adevăr în problema libertăţii lui de expresie. Specimenul este pe de-a-ntregul aservit nu succesului (care ar trebui să fie inerent, dacă ceea ce scrie ar fi cu adevărat important sau măcar interesant), ci creditului care i s-a acordat pentru a contribui la edificarea şi împământenirea reţelei de încadrare a mentalului comun. Dar în tabloul de faţă libertatea este o inutilitate sofistă – şi în primul rând libertatea spirituală a scriitorului care se crede încă stăpân pe propriile-i gânduri.

*

Vei muri încrâncenat că nu poţi să uiţi ce ai vrut să fii pe lumea asta – nimic mai mult decât o simplă îndreptăţire spirituală.

*

„Peste morminte, înainte.“ Acestea au fost cuvintele prin care a întâmpinat Goethe vestea morţii fiului său.

*

Patruzeci de ani… visând la o glorie pe care să o refuz. Aspiraţiile mi-au fost împlinite cu vârf şi îndesat: refuzul mi-a fost acordat neimpunându-mi-se nici un efort. Ar fi trebuit să flutur acest refuz ca pe un stindard însângerat şi ofilit. Ar fi însemnat să-i cer gloria. O glorie în răspăr, gloria comportamentală care lasă pe trotuare amintiri.

Aberaţia refuzului de sine determină refuzul celorlalţi, care îţi administrează astfel o lecţie de îndoială. Îndoieşte-te de tine însuţi ca să poţi primi compasiunea spectatorului.

*

Sunt zile de când întâmplarea asta îmi dă frisoane – şi nu am descoperit-o în vreun tom academic: hinduistul în cauză nu avea drept ţel în viaţă altul decât aflarea adevărului; această obsesie, fatală în cele mai multe dintre cazuri, l-a purtat pe tenacele ascet până în pragul nebuniei; şi al lucidităţii, fără doar şi poate, fiindcă într-o noapte, pe la patru dimineaţa, ia o hotărâre capitală: dacă până la răsăritul soarelui nu va reuşi să întrezărească măcar o licărire de adevăr, îşi va pune capăt zilelor. Soarele se arată şi omul pleacă, străbate câmpul de la marginea satului şi merge până ajunge la o linie de cale ferată; acolo se culcă pe şine şi priveşte dezolat cerul, aşteptând să vină trenul definitivei plecări; numai că, în momentul în care aude şuieratul locomotivei, i se arată Hristos; ştie că este Hristos, pentru că însuşi Hristos îi vorbeşte; se ridică, se scutură de praf şi devine creştin. Nu am ştire de vreo mărturie mai teribilă în ceea ce priveşte disperarea omului după adevăr. Trebuia ca omului nostru să i se arate adevărul *din afara* lumii, indiferent de chipul pe care îl va fi împrumutat, ca o restituire spirituală a neantului. Ar trebui să numim neant o spiritualitate fericită a fiinţei, pe care o invocăm astfel fiindcă (de aici) în afara lumii nu vedem decât neantul.

*

Călugărul Teofil (orbul), de la Mănăstirea Sâmbăta, tuna profetic, pe un timbru aspru: „Cine stă duminica dimineaţă în pat şi se uită la televizor o să ajungă în iad!“

*

Urbanitatea, model final al agoniei noastre împreună, aspiră deja la universalitate. E drept că la o universalitate în miniatură. Cât să mai fie până când vom ajunge să auzim strigându-ni-se de la tribună: „contrariul *cetăţeanului* este omul“?

*

Proştii au dobândit conştiinţa unei superiorităţi inextricabile – aroganţa, rânjetul şi dispreţul poartă în spate întâietăţi cu mult mai palpabile şi carnale, nonşalanţe de un infantilism atroce, injurios, tribal: sunt din ce în ce mai mulţi, mai solidari, o pepinieră gigantică de miraculoase instincte şi complexe, inedite, sofisticate, operă a unei strategii subconştiente cu infinite nuanţe, toate pretinzându-şi „drepturile“ şi mobilizându-se în cea mai „democratică“ academie a prostiei, a proştilor. Faptul e cert: au pus mâna pe capitalul de resemnare şi de resentimente mărturisite cu exasperare de umanişti; îl rumegă în felul lor, anunţându-şi regatul rablaisian şi ameninţând făţiş cu neasumarea nici unei consecinţe. Sfârşitul, ca şi începutul, este *ex nihilo*.

*

Ca să-ţi consumi obsesiile creatoare şi să le dai zborul înalt îţi trebuie singurătatea *vinovată*, prin care să acuzi, să şfichiuieşti şi să pretinzi întâietatea, nici mai mult, nici mai puţin. Dacă nu eşti bolnav de credinţa că te afli în postura unei astfel de victime a tuturor, a nimănui, cazi pradă unui gen de politeţe stearpă, prin care îţi filtrezi „producţia“ până când ajungi la un fel de filozofie a cerşetoriei care nu te va răsplăti decât cu otrava aprobării unanime, adică a mulţimii.

*

Misterul plăcerii stă închis în viaţa unui sfânt redusă la clipa revelaţiei.

*

Din punctul de vedere al psihanalizei, suntem cu toţii bolnavi, portavoci ale unei pepiniere de mizerii pe care adâncul din noi le produce fără încetare, clătinând schema coerenţei noastre fragile. Dinaintea şarlatanului cu diplomă nu ne mai confesăm păcatele, ci porcăriile pe care *nu* am fost în stare să le facem, pe care le-am evitat din laşitate, din neputinţă, şi nicidecum pentru că am fi fost grijulii cu ceilalţi. Culpabilităţile noastre nu mai poartă contragreutatea iertării sau a milei, pretind însă agresivitatea, cer să fie *justificate*, o adevărată fenomenologie a poltroneriei. Cum să nu te gândeşti la omul din vechime, care nu avea mentalitatea noastră de câine smiorcăit şi îşi scuipa necazurile direct *în afara* lumii?

*

Mica eternitate a unei cărţi, confirmând principiul nedreptăţii universale, ţine, oricât ne-am împotrivi faptului acesta, de genul „literar“ abordat. Pe termen lung, cel mai defavorizat este romanul, proza. Cine mai ţine minte numele autorului care a luat Goncourt-ul în 1932, când i-a fost refuzat lui Céline? Blok, poetul rus de odinioară, îşi făcuse o adevărată obsesie din a-i întreba pe mai toţi cunoscuţii cât timp cred ei că va rezista ceea ce scrie el: „O sută, două sute de ani?“ În general, istoria confirmă perenitatea lamentabilă a producţiilor noastre scrise: dăinuie mai cu seamă variaţiunile inspirate pe tema unei *philosophia perennis* de factură incertă şi sistemele filozofice, chiar dacă reduse uneori la stadiul de curiozitate preţioasă. Cinicii ori stoicii greci, upanişadele, moraliştii, poezia, elanurile mistice, toate acestea pot fi citite cu acelaşi gust al noului şi de către ultimii supravieţuitori ai speciei. Aici însă mă înşel. Când rămâi ultimul pe planetă, să te apuci să citeşti *Divina comedie*, de pildă, ţine de inconştienţa de a demonstra că agonia nu are nimic

de a face cu dispariţia omului sau că e chiar şic să te duci la teatru cu două ore înainte să mori.

*

Fără depresie nu ne-am putea vizita infernul lăuntric. Coborâm prin depresie într-un trecut care nu aparţine timpului, un trecut paralel cu trecutul liniar pe care ni-l amintim ca pe un film: prin depresie ne aflăm în repetiţie ca pentru o judecată de apoi. Depresia înfrânge orice cosmos. Depresia poartă întotdeauna un dincolo de tot care sugerează un dincolo al verbului prin care *nu* putem exprima nimic, dar ne putem exprima absenţa.

*

Nebunii. De care nu mă desparte decât *modestia*.

*

Delirul este corolarul unei rebeliuni interne a trupului: insurecţia mecanicului biologic subînţelege revolta împotriva condiţiei materiale în care stă constrâns să existe. S-a produs astfel un declic misterios, subversiv, care a trezit la o conştiinţă mai mult decât primară celulele respective. Ceva străin de menirea lor le-a contaminat; brusc, în ele s-a trezit un neant nevalorificat, neinvestit – şi, dintr-odată, entitatea microscopică s-a văzut gustând din tentaţiile spiritului, ale dematerializării. Astfel încât, la suprafaţă, prin delir, încep să-şi pună existenţa sub semnul întrebării. E ca şi cum trupul ar realiza că, în fond, cuvintele îi aparţin – e ca şi cum nu ar realiza că lucrul acesta nu e de ajuns.

*

Teilhard de Chardin e spectaculos în manifestările lui: „Am reuşit să pătrundem în inima atomului! Va trebui de acum înainte să ne ocupăm de modelarea organismului uman cu ajutorul hormonilor, de controlul eredităţii şi al

sexelor prin jocuri genetice şi cromozomiale, de reajustarea şi de eliberarea [omului] prin acţiunea directă a resorturilor dezvăluite de psihanaliză…“ (*Planète*, III, 1944). Mai voia revoluţionarul cuvios şi un guvern ştiinţific mondial, care să restructureze genetic omenirea. Jean Rostand avea dreptate: „(…) în ceea ce priveşte geneza speciilor, geneza vieţii la urma urmei, forţele care au construit natura sunt astăzi absente din natură“ (*Le Figaro littéraire*, 20 aprilie 1957). Duhul însuşi care a construit omul pare, însă, că şi-a luat tălpăşiţa din lume. Ce diferenţă este între faimosul doctor Mengele şi acest pastor „cosmic“, care prin optimismul lui ştiinţific nu face decât să-şi mascheze neputinţa de a pătrunde sau accepta durerea, suferinţa, mila? Mai bine te întorci către opera senină şi fără pretenţii demiurgice a nebunilor, la Papus, de pildă, care, în *Tratatul* lui *despre ştiinţele oculte*, scrie că spiritiştii vorbesc de fapt cu „globulele de sânge ale universului“ (p. 373). „Ce anume ne garantează faptul că activitatea celulelor cerebrale corespunde în vreun fel legilor acestui univers?“ s-a întrebat cândva un italian astăzi uitat.

*

Până la urmă, omul va fi distrus de urbanitate; urbanitatea îl va reduce la stadiul de făptură „pocăită“ prin decerebrare (în pofida consumului debil de cultură); urbanitatea nu poate deveni un model universal de civilizaţie decât manifestându-şi principiile subtilităţii halucinogene, sub influenţa cărora individul nu mai dispune de criteriul *opţiunii*. Altfel spus, când omul îşi creează paradisul, îl creează prost. Nu mă pot împiedica să presimt că omul artificial din viitor va privi curios în urmă, către noi, ca la o specie de supraoameni nebuni, şi nu va înţelege în ruptul capului cum de am putut trăi *liberi*.

*

Să mori gândind o idee, iar moartea să nu-ţi întrerupă gândul.

*

Mă feresc instinctiv de fiecare dată când întâlnesc un intelectual, nu din frustrare sau de panica pe care ar cuprinde-o plăcerea de a-l asculta, ci pentru că am impresia că stau lângă un om care nu vrea să piardă nimic, să dăruiască nimic, convins că *definitivul* spiritual pe care şi l-a construit e suficient ca să demonstreze veşnicia unui adevăr.

*

„Era greu să fii discipol al lui Hristos. Era o fidelitate *în gol*. Cu mult mai uşor era să-i fii fidel până la moarte lui Napoleon. Şi mai uşor a fost, pentru martirii de mai târziu, să fie fideli, pentru că deja exista Biserica, putere a unor promisiuni temporale. Murim pentru ceva puternic, nu pentru lucrul slab – sau cel puţin pentru ceea ce, pe moment arătând slăbiciune, încă păstrează un nimb de putere. Fidelitatea faţă de Napoleon, în insula Sfânta Elena, nu era o fidelitate în gol. Să mori pentru ceva puternic împinge moartea să-şi piardă amărăciunea – şi în acelaşi timp preţul.“ (Simone Weil, *Caiete*, V.)

*

…omul *viu* care va depăşi stadiul spiritual specific acestei lumi, care va părăsi *viu* acest univers, spre a deveni fiinţa spirituală pe care o visăm – şi care nu se va mai numi om decât pentru a ne aduce aminte ce am fost.

*

Două misionare trimise la racolat de secta care le adăposteşte, „Martorii lui Iehova“… Port cu ele o discuţie aprinsă, mă las slobod la gură şi mă cred scoborât direct din *Pateric*. Una din ele mă priveşte în ochi cu frenezie, o simt înflăcărată de

un entuziasm naiv şi credul, îmi vine dintr-odată ideea că nu transa religioasă o paşte, ci *orgasmul*; şi pentru câteva clipe închid ochii. După ce le promit că voi veni să asist din curiozitate la una din adunările lor, îşi pierde controlul, râde isteric şi pe o distanţă de câţiva metri sare ca o vrabie – spre stupefacţia celeilalte, convinsă că are de a face cu un escroc versat.

*

Dacă viteza luminii nu ar fi constantă, întreagă fizica relativităţii lui Einstein s-ar prăbuşi. În toată această convenţie, matematica joacă rolul imaginaţiei care dezvoltă intuiţia. S-au ridicat deja voci care susţin că lumina nu poate fi identică cu sine însăşi, din punct de vedere ştiinţific, şi că nu este nici pe departe invariabilă ca viteză, pentru că *nu* se situează în afara spaţiului şi a timpului. Matematic însă, contrariul poate fi demonstrat. Ce relevanţă are o astfel de demonstraţie? Matematica nu este o categorie *absolută* a gândirii, cum tinde să ni se impună astăzi. Dar dacă existenţa unei lumi imaginare poate fi construită matematic, atunci confuzia între ceea ce poate fi *imaginat* şi ceea ce poate fi *conceput* e maximă.

*

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, un anonim scrie în prefaţa cărţii la care a lucrat o viaţă întreagă: „Douăzeci de ani mi-au trebuit ca să alcătuiesc această lucrare; oamenii cu discernământ ştiu dintotdeauna că satisfacţia cea mai înaltă şi mai pură pe care o poţi încerca în lumea de faţă este aceea pe care o trăieşti dovedindu-te util societăţii; iată viziunea de căpătâi care trebuie să ne călăuzească faptele; cel ce nu se străduieşte, prin toate câte le face, întru binele general tinde să ignore faptul că a venit pe lume şi spre beneficiul celorlalţi, nu numai al lui personal. Iată motivele care m-au împins să dau

publicului acest *Tratat despre privighetoare*.“ Mai apoi adaugă: „Dragostea de binele tuturor, care m-a determinat să public această lucrare, mi-a ţinut viu în minte faptul că *Tratatul*… meu trebuia scris cu francheţe şi cu sinceritate.“ Înainte de a scrie despre omul… nou, cu slugărnicie şi sinceritate faţă de liberalismul economic, care, ca orice soluţie *interesată* la problema materială a societăţii, este imperfectă şi mai cu seamă părtinitoare (dar se erijează în postura soluţiei unice şi evidente), intelectualul ar trebui să aibă modestia sublimă şi naivă de a scrie poate nu un tratat întreg „despre privighetoare“, dar măcar rândurile în care cinstitul autor din veacul al XVIII-lea şi-a dedicat mintea şi energiile binelui public. Vanitatea intelectualului, însă, a militantului de salon, nu suportă altă vecinătate decât a teoreticienilor oficiali, propagandişti care au justificat o istorie modernă schizoidă. Atâta doar că, în sensul binelui public, „progresul“ nu trece dincolo de cosmetica subconştientului.

*

Nu cred că inteligenţa umană va putea împiedica vreodată meteorologia debilă a planetei să intre în „călduri“ şi să-şi savureze astfel „erotismul“ inconştient. Ba chiar sunt convins că va urma o stare de coit *universal*.

*

Ce va mai rămâne din noi după ce vom fi compromis iremediabil literatura, filozofia, muzica şi artele? Comentariul belicos, delirul ritualic, isteria confesiunii, manifestări fără precedent ale faptului că o civilizaţie se prăbuşeşte atunci când individul nu mai suportă *anonimatul*, existenţa în afara ficţiunii, a fantasmei. Aş da orice ca să trăiesc în viitorul acela static, îngheţat, în care realitatea pe care o cunoaştem astăzi va fi doar un *deşeu* al ficţiunii, al ficţiunii cu oameni în comă.

*

…această clipă de luciditate are valoarea morţii *sărutate*.

*

Tristeţea că mai toţi, obsedaţi de şi suferind pentru o situaţie materială într-un cotidian care îi oprimă, îi îmbolnăveşte, se roagă pentru ca starea aceasta de lucruri să dureze la nesfârşit şi să nu li se întâmple cumva să păţească *nonşalanţa* divină, care ne-ar idiotiza pe toţi, salvându-ne. Uităm că modelul de om a fost chiar idiotul divin.

*

Aberant de multe cărţi uitate, ignorate, alcătuind o bibliotecă a *nedreptăţii*.

*

Destinele lipsite de miraj comportă arta devastatoarei conştiinţe a *corectitudinii*. Acestor destine ambiguitatea le provoacă spaime care degenerează în accidente fiziologice. În această formă de proprietate a absurdului vegetativ, ei descoperă demnitatea certitudinii pentru care viaţa este o formă de convalescenţă universală. Vagabondul îi terorizează, ratarea lui îi împiedică să intre în biserici. Această atitudine garantează sănătatea acefală a sufletului, vindecă artroza seninătăţii (care nu se mai dezvăluie decât sub auspiciile decrepitudinii turistice: absolutul debilitat nu se regenerează decât prin vacanţe). Avem nevoie de o nouă dialectică a greşelii, a păcatului. Atunci orice profeţie va deveni inutilă.

*

Câtă vreme teologia pune în centru omul *material*, aberaţiile şi inepţiile spectaculoase fac deliciul posterităţii. Probleme ireale, de pildă dacă „Dumnezeu poate reda fecioria unei femei care a păcătuit trupeşte“, furtunos dezbătută în Evul Mediu catolic, au creat adevărate schisme. Tot ce

nu are de a face cu credinţa îşi află un teren sublim de discuţie în spaţiul bisericii, acolo unde enoriaşul ştie ce face şi ce vrea Dumnezeu. Ibn ‘Arabi citează în extraordinarul lui *Tratat despre iubire* o vorbă dulce din *Coran*: „Eram o Comoară Ascunsă şi m-am făcut Iubire ca să mă fac cunoscut. De aceea am creat făpturile toate, ca să pot fi cunoscut.“ Suntem departe de elucubraţiile sfinţilor oficiali din calendare.

*

Am reuşit să terfelim, să compromitem iremediabil tot ce ni s-a dat ca revelaţie care să ne sugereze spiritual originea sau destinaţia, care să ne indice ieşirea din marasm sau măcar cine suntem. După Constantin împăratul, care a oficializat creştinismul fără să fie creştin, creştinismul nu a mai fost nici el creştin. Împlinirea amintirii lui Hristos este Uniunea Europeană, paradisul în care Biserica oficiază cu jumătate de gură o morală slugarnică.

*

Blestemul fundamental al omului nu pare să fie culpa originară, ci obsesia de a-şi construi un sfârşit cât mai bine garnisit şi mai consistent. E ca şi cum nici unul de pe pământ nu ar putea pleca fără să-şi ducă la îndeplinire planul personal de „spoliere“ a lumii, fără să-şi împlinească jaful simbolic al trecerii prin viaţă. Fiecare ţine să acumuleze un capital, material sau cultural, care să lase lumea ceva mai săracă. Un fel de răzbunare subliminală ne împinge să o sărăcim cu viclenia celui care ştie că este condamnat să piară şi nu poate înghiţi această nedreptate. Iluzia veşniciei trece prin fatalitatea împlinirii personale, iar eternul infern pentru om va fi sărăcia.

*

Împăratul avea nevoie de stabilitate, politica lui subtilă era aceea de a potoli sălbăticia maselor,

care se sfâşiau între ele pe criterii religioase mai cu seamă. A triumfat, în cele din urmă, creştinismul *popular*, propagat între alţii de însuşi Tertulian, al cărui prestigiu la vremea aceea era imens. Iar episcopii şi puterea bisericească au uzat de aceleaşi metode barbare folosite cândva împotriva coreligionarilor lor de către romani. Dacă în luptele acerbe care se dădeau între sinodurile bisericeşti ar fi triumfat gnosticii (Evanghelia lui Ioan este, în fapt, un text gnostic) ori sectele încă de tradiţie esenianã, adunate sub dogma *Noului Legământ*… Erau însă prea subtili, prea filozofi, prea exigenţi şi mult apropiaţi de stilul lui Hristos ca să nu exaspereze populaţia, turma. Turma avea nevoie de păstori, or Hristos era prea individual şi curajos în asumarea păcatelor. Exemplul revanşard al episcopilor a fost preluat la modul energumen de către prostovani. Episodul uciderii Hypatiei, femeie remarcabilă şi bucurându-se de un prestigiu de care numai Hannah Arendt s-a mai bucurat, este elocvent şi îl are în centru pe sfântul (astăzi) Chiril din Alexandria. Noua „inteligenţie“ nu era însă mulţumită, zelul militant al episcopilor a fost de nestăvilit, trebuiau să arate lumii că eforturile lor erau încununate de realizări importante. Aşa că partidul cel mai bine organizat şi cu programul de mântuire cel mai pe placul plebei a triumfat… Şi când te gândeşti câtă artă avocăţească desfăşoară Tertulian în *Apologetica* sa creştină ca să-l apere şi să-l dezvinovăţească pe cel ce a refuzat să se apere dinaintea lui Pilat şi a fariseilor, pentru că nu avea de ce să o facă şi nici de ce să se dezvinovăţească.

*

În momentul în care a publica a devenit o afacere de masă, iar faptul de a scrie o activitate populară, a fost semnată condamnarea aristocraţiei literare la dezgust. Nu de inspiraţie duce lipsă gloata, ci de *stil*, care nu cunoaşte democraţia.

Literatura nu trebuia luată în serios, i-a fost răpit în felul acesta capitalul cel mai preţios, *irealitatea*.

*

În ce pământ de ceaţă ţi s-au înfundat picioarele şi ai crezut că te-ai mai îndepărtat un pic de moarte? De ce anume te apropii dacă fugi de moarte? De ce suferi dacă nu te mulţumeşti cu suferinţa? De ce nu vrei adevărul, dacă tot crezi în Dumnezeu? De ce vrei adevărul, dacă nu crezi în Dumnezeu?

*

Fericirile biblice se împlinesc după moarte. Voinţa de a fi fericit pe pământ înainte de moarte ar nega, poate, Fericirile. A-i cere Divinului fericirea în viaţa asta e ca şi cum i-ai cere să-ţi interzică Fericirile, ba chiar, dacă am fi cu toţii fericiţi pe pământ, să renunţe la Fericirile sale. Nu e cu neputinţă să fii fericit o viaţă întreagă aici, dar… niciodată o *a doua moarte*.

*

În *Grădina parfumată a şeicului Nefzani* (sau *Cartea legilor ascunse ale iubirii*), hogea Omar Halebi abu Osman ne spune: „Umectată de dorinţă, [femeia] este în sfârşit gata să primească sămânţa ce poartă în ea fructul (…). Atunci, ca să puneţi dracul pe fugă, veţi spune amândoi «în numele Domnului», iar dacă în momentul ejaculării (…) veţi mai putea zice şi «bun şi milostiv», copilul astfel procreat nu va simţi niciodată mâna diavolului.“

*

Care este, în fond, *scopul* ratării? Sinuciderea, ruinarea fiinţei, agonia? Dematerializarea, eterificarea existenţei, transfigurarea, propria sanctificare?

*

Nimeni mai mult ca intelectualul nu este atât de bântuit de obsesia timpului pierdut. Pentru intelectual, timpul este un element care trebuie stăpânit, organizat, o formă de proprietate sau o investiţie obligată să producă rezultate. Intelectualul, ştim bine, este un individ care îşi ia iluziile drept adevăruri. Şi cum se consideră vechilul unui spaţiu ideologic nelaîndemâna oricărui muritor, în care timpul capătă identitatea vidului advers şi domesticit, această „materie“ trebuie modelată organic, împotriva delirului, a oricărei deraieri care ar descalifica micul demiurg. Timpul, de altfel, este un argument în favoarea libertăţilor *neintelectuale*, un pierde-vară este mai avut în timp decât universitarul sfâşiat de obiective. În fond, panica intelectualului dinaintea timpului exprimă întreaga superficialitate a acestui monstru contemporan, rezervor inepuizabil de explicaţii la tot şi la toate. Era, deci, inevitabil ca timpul, această inexistenţă în care ni se măsoară antum şi postum rătăcirile, să arunce intelectualul în manifestările megalomaniei sociale, să îl batjocorească cedându-i iluzia şi luându-i libertatea, principiu care nu gospodăreşte nimic pe lumea asta, care nu iubeşte decât copiii şi nebunii.

*

Cei ce nu înţeleg de ce nu reuşim să profităm în mod direct de fructele sistemului sunt, de fapt, nişte victime mulţumite că au stăpâni *abstracţi*, aşa că nu mai pretind o stare de lucruri pe care ar vrea să o trăiască, ci doar ca absurditatea să fie rezonabilă, *funcţională*.

*

Un mort viu – iată un mort fericit. Trăiesc cu tristeţea că mă vor citi ca pe unul care nu condamnă nimic.

*

Dacă ne-am fi limitat de la început să spunem „cât timp îl am pe Hristos totul e bine în viaţă“, creştinismul nu ar fi devenit o teologie. Suspectând însă totul, l-a amestecat într-atât pe Hristos în toată această afacere, încât l-a potcovit cu o poziţie *oficială*, de care însuşi Dumnezeu Tatăl fuge. „Salvaţi-l pe Hristos din mâinile preoţilor“ ar fi o lozincă prea dură, aşa că nu ne mai rămâne să zicem decât: „Dacă reuşesc să ni-l ia pe Hristos, atunci creştinismul va triumfa.“

*

Domină convingerea că prin efort spiritual ajungem „undeva“, că urcăm spre un punct de orizont care şi-ar dezvălui peisajul transfigurat, plaja lunară cu pagini pe care vântul le răsfoieşte pentru iniţiaţi… Nu evoluezi, de fapt, nici nu te „dumireşti“. Încet-încet, înveţi să îţi exprimi despărţirea de viaţă, de trup – şi ţi se pare că ai devenit mai înţelept, că ai fi „ajuns“ acolo unde, în realitate, nu îţi mai pasă dacă trăieşti sau mori.

*

Orice om ar trebui să îşi scrie testamentul spiritual la tinereţe, cu nerăbdarea revelaţiei, pentru ca târziul să nu aştepte prea mult în lamentaţie, în lehamite.

*

Depresia, plictisul, melancolia, bolile *delicate* ale minţii, trebuie să ştii să le administrezi, să te laşi în voia lor, să le somezi să-şi deschidă evantaiul estetic… Dacă le opui arsenalul jalnic al prejudecăţilor (logice sau morale) vei sfârşi prin a sucomba, resemnarea *falsă* va creşte în tine exponenţial.

*

„Sfântul Duh nu îi inspiră pe intelectuali“, citim undeva în Anatole France.

*

Indivizii care cred că morala va salva societatea de la marasm şi delir sunt cei care se vor ucide unii pe alţii pentru a-şi impune reţetele mântuirii. Dacă avem vreun viitor pe pământ, acesta aparţine moraliştilor torţionari. Se conturează astfel o selecţie a celor care *merită* să stăpânească pământul – şi se pregăteşte în acelaşi timp eliminarea celor care ar dăuna acestui paradis necompromiţător. Să nu uităm că paradisul exclude orice alternativă.

*

Ce vă închipuiţi că o să se întâmple cu imensa masă de producţie literară, pseudofilozofică sau cu incontinenţa schizofrenică de confuzii şi isterie care inundă blogurile, forumurile de discuţii etc… când această formulă de manifestare a gândirii va fi la îndemâna *tuturor*, când *toţi* vom fi cuprinşi de această manie intelectuală? Cine va mai fi atât de stupid încât să ţină cont de ce spun ceilalţi? Toate vor mai avea un sens doar dacă maimuţele, câinii sau alte animale vor învăţa să citească, numai pentru ele ne va mai rămâne să scriem, să producem… Fiindcă nu are nici un sens să o faci, dacă nu scrii pentru făpturile mai puţin instruite din acest punct de vedere.

*

„Scriitor!? Nici din punct de vedere biologic lucrul acesta nu are vreun sens. Este o obscenitate romantică a cărei explicaţie nu poate fi decât superficială.“ Céline.

*

Sunt fericit numai în momentele în care simt că *nu* am pentru ce să trăiesc.

*

Nimic nu-ţi prezice sau măcar prevesteşte întunecarea minţii, şi cu toate acestea deznodământul va fi inevitabil. Numai că

întunericul va purta mantia seninătăţii; asta nu înseamnă că vei fi atins împlinirea spirituală, dimpotrivă: trupul tău îşi va fi dat seama că timpul compromiterii lui spirituale trebuie să înceteze. Amintirile sunt suficiente pentru ca ultimul delir să îţi cuprindă, incontestabil, adevărul.

*

Aştept încă să descifrez sensul *trădării*. Aştept iniţierea într-o formă spirituală de existenţă consecutivă trădării: o culpabilitate *fericită*.

*

Naşterea delirului vine într-o după-amiază în care nu mai accepţi incursiunea în biblioteca întunericului, când iei decizia de a da foc acestei biblioteci din întuneric sau când întunericul însuşi se hotărăşte să-şi abandoneze pepiniera de gânduri, să tacă, dar mai ales să înceapă să viseze.

*

Când mă gândesc la ce m-ar putea aştepta după moarte, mă cuprinde *nerăbdarea*… ba nu, o ciudată hărnicie de a mă apuca frenetic să *remediez* „acolo“ lucrurile strânse aici în amintire.

*

Să te convingi singur că, până la urmă, a urca la superficialitate este un triumf.

IV. O reuşită a prăbuşirii

(...) Şi nu uitaţi că odraslele voastre sunt revoluţionare
pentru că destinul lor este rezultatul laşităţilor voastre.
Sartre

Nu sunt filozof pentru că iubesc greşeala. Dacă, poate cu ochii înlăcrimaţi sau ironic, un om îmi povesteşte întâmplarea greşelilor lui de cu o zi înainte, azvârlindu-mă în indignare sau lăsându-mă perplex să mă mir, toată graba mea de a fi vrut să provoc o poveste de dragoste filozofică alături de prietenul meu se întoarce într-o iubire cu absenţa. Omul pe care mi l-am închipuit eu lipseşte; în locul lui stă o fiinţă care a rănit, a împroşcat confuzie, şi-a arătat din greşeală chipul jupuit, celălalt chip: fie nu mai există, pentru gândurile care ne-ar fi plimbat împreună, fie gândurile mele, căutând o cărare, se încolonează prin hăţişul greşelilor lui de om, deschizând drumul unor idei care aveau nevoie de fântâna greşelii. Ajungi să filozofezi astfel luând în inima ta greşeala prietenului sau trezindu-ţi patima pentru o eroare abstractă, care construieşte anapoda o grădină a propoziţiilor visându-se logice. Gândindu-te la tine însuţi, apoi, puţinele greşeli cărora le accepţi temeinicia te arată ca pe un pahar gol: ai vrea să bei din el, dar, cum greşeala nu are substanţă, nu-ţi rămâne altceva decât să îl umpli cu „filozofia“ pentru care te-ai născut (pentru care ne-am născut toţi), ca să poţi bea ceea ce nicicum nu te otrăveşte, dar promiţându-te întoarcerii în umbră. Unde vine certitudinea că te adresezi direct unei plăsmuiri ideale, însă numai şi numai pentru a-i corija traiectoria, destinul.

*

Visători fără lege, apar pe lume şi nu se mai pot opri din rostirea macabrei alegorii a neşansei de a

te fi născut unde te-ai născut, indiferent unde te-ai născut. Şi din acest delir ubicuu li se pare că li se nasc iubirile şi reuşitele şi copiii, când toată această incontinenţă nu face decât să întunece, să infirme *şoapta* care ne cheamă…

*

Împotriva Divinului nu se cheamă că trăieşti, când *profiţi*…

*

Elie Wiesel, iată evreul cel mai civilizat pe care l-a născut pământul românesc. Citindu-l, contemplându-l, de undeva din neant ţi se şopteşte că omul nu e responsabil de nici un fel de cădere; este mai degrabă rezultatul acesteia.

*

În mintea scriitorului român, confirmat sau neconfirmat, convingerea că el taie orizonturi în inconştientul colectiv, că elucubraţiile sau micile revelaţii care îl turmentează deschid ochii omului de rând, că, în fine, ar face parte dintre aleşii care ar putea reprezenta naţia în faţa unei improbabile „comisii“ ideale susţine şi îndreptăţeşte concluzia irevocabilă că după o mie de ani de iobăgie amprentele frustrării s-au implantat adânc în genele valahilor bântuiţi de mania scrisului. Mai înainte vreme nu scriau decât progeniturile clasei nobiliare sau, şi mai în urmă, scribii, apoi călugării, fiinţe care nu profesau sclavia, făpturi scutite de îndobitocire. Urmaşii dezlegaţi de întuneric ai iobagilor de odinioară au însă de ispăşit un mileniu de refulări atroce; umilinţa a zeci de generaţii batjocorite se cere defulată isteric. Ţăranul în zdrenţe şi analfabet, dar mârâind cu înţelepciune vreme de o istorie întreagă, nu putea să nu adune în el fierea veleitarismului pe care l-a transmis urmaşilor lui scriitori; în genele noastre urlă ca din gură de hidră setea de a fi confirmaţi, de a ne departaja cu o determinare absolută de

suflul nefericit al „prostimii“, apucătura maniacă de a nu muri până nu punem fundul pe unul din fotoliile rezervate „marilor nume“. „Eu nu sunt nimeni, numele meu este nimeni!“ Când rostea vorbele acestea, Ezra Pound era târât într-o cuşcă pe străzi, ca un exemplar uman de dispreţuit. Scriitorul român încă nu a înţeles sau ignoră faptul că numai o clasă nobiliară (elitele nu se pot plămădi „la birou“ sau în presă) poate crea o descendenţă aristocratică, în umbra căreia, abia, îşi va manifesta exploziile lumea contradictorie a literelor. Altminteri, idealul de a te ridica deasupra celorlalţi are înălţimea unei ştachete pitice, nivelate de o democraţie gregară, în care mai toţi bâiguie acelaşi refren. Acestea sunt tarele societăţilor sărace; numai în sânul acestui tip de societate învăţatul, înţeleptul, scriitorul… alcătuiesc clasa „nobiliară“, scuturată de friguri literare necontrolate.

*

Stupoarea în care mă aruncă lamentaţiile unora, cum că am aparţine unei culturi minore… dar cultura Africii de Sud este poate una majoră… A ridicat Premiul Nobel cultura acestei ţări îndepărtate la rangul de cultură „majoră“? Domnul care ar argumenta pe întinsul unei cărţi întregi caracterul minor al culturii române nu ar demonstra decât că, pentru el, cultura este o instituţie în care ambiţia alesului ar fi să devină director sau preşedinte. Să admitem că a ajuns. Numai că instituţia în cauză este, din punct de vedere istoric şi economic, victima unui destin meschin, lipsit de agresivitate, prea melancolic sau delăsător. Şi atunci domnul director se revoltă şi o incriminează: instituţia e de vină. Or, cultura unui popor nu poate fi o instituţie ierarhică; nu se pot face clasamente între poeţi, cum spunea Nichita Stănescu, altminteri „cel mai bun poet ar fi anul acesta Dinamo Bucureşti, anul următor Universitatea Craiova…“. Dar elita a fost

întotdeauna bolnavă de un veleitarism instruit, erudit, veninos prin ipocrizie, o viclenie de curte îi otrăveşte pulsiunile emasculate. Discernământul nu e de căutat printre indivizii aceştia care nu suportă existenţa decât imaginând-o ca pe o moşie „intelectuală“. Asta înseamnă că o cultură majoră dispune de vechili *luminaţi*…

*

Între străini, românul se laudă cenzurat, îşi dă importanţă uzând de eufemism. Faptul că nu se poate exprima firesc în limba ţării de adopţie îl îmblânzeşte, aşa încât se comportă cu precauţie, de parcă ar fi de sticlă, îşi admiră stăpânii (dar nu îi respectă), iar ceea ce îi caracterizează mai cu seamă discursul este luarea în deriziune a sărmanei ţărişoare din care a fugit. Nu am auzit în Europa de alt popor care să se batjocorească pe sine mai pătimaş. Şi mai grav e că în linia întâi a frontului acesta se plasează intelectualii. O mie de ani de ortodoxie slavă ne-au transformat în legume spirituale; de la momentul în care am hotărât să îl confundăm pe Dumnezeu cu un arendaş căruia se cuvine să îi faci plecăciuni nu am mai făcut nici un pas înainte. Ba nu, mă înşel, am evoluat; acum îl vedem ca pe un zeu *civilizat*, „complex“ şi raţional, în care trebuie să *investeşti* ca să câştigi… Atâta doar că, paradoxal, zeul acesta nu locuieşte în cerurile patriei. Dacă l-am instaura deasupra spaţiului mioritic, poate că nu am fi atât de slugarnici în faţa altora şi am reuşi să convertim psihologia toxică în care ne zvârcolim la ceva mai mult orgoliu şi chiar la aroganţă. Suntem, în fond, un unicat în Europa şi numai orgoliul de a fi cum suntem ne poate salva. În loc să facem asta, ne comportăm ca un „rahat într-un ciorap de mătase“, cum îl considera Napoleon pe Talleyrand.

*

Senzaţia că divinitatea ne invocă până la rugămintea melodramatică a beţivului care se cere iertat îmi dă fiorul singurătăţii ignorate.

*

În 1709, trupele lui Petru cel Mare înfrâng la Poltava armata lui Carol XII al Suediei. Ruşii înaintau, pentru prima dată în istorie, pe teritoriul Moldovei, cu gândul de a smulge Bizanţul din ghearele turcilor. Brâncoveanu îi trimite lui Petru cel Mare o scrisoare linguşitoare în care îi făgăduieşte că îi va aproviziona armata, drept pentru care primeşte de la ţar trei sute de pungi cu galbeni. Brâncoveanu îşi adună oştile la graniţa Munteniei, gata să pună umărul la cruciada ruşilor. Numai că un grup important de boieri munteni trece de-a dreptul în tabăra ţarului; acesta îi primeşte cu braţele deschise. Furios, Brâncoveanu îi înapoiază lui Petru cel Mare banii, iar „zahareaua“ (aprovizionarea) o trimite turcilor. Lipsa acestei aprovizionări duce la dezastrul ţarului în bătălia de pe Prut; urmează pacea ruşinoasă încheiată cu Mehmet Baltazi, marele vizir, în 1711. „Iuda cel de Brâncoveanu m-a vândut de-am păţit aceasta“, ar fi zis Petru cel Mare.

*

Văd îngerii stându-ne în conştiinţe ca în camerele de izolare din spitalele de boli nervoase.

*

Tot ce se întâmplă în *Fraţii Karamazov* se întâmpla şi în oraşul meu: la fiecare colţ de stradă pândea câte un Dimitri Karamazov, delirul făcea ravagii prin cârciumi, prin instituţii, cei mai mulţi trăiam jalnice şi provinciale poveşti de dragoste sub semnul iraţionalului, al instinctului primar, frustrat. Exact ca în lumea lui Dostoievski, care poate fi ecranizată cu mare succes în genul telenovelei naturaliste, dat fiind că marele rus

abuzează de psihologia lui „dintr-odată“, care împinge pe mai toată lumea să păţească *brusc* ceva de ordin iraţional, să leşine, să devină *brusc* palid, să urle ca scos din minţi şi să plece cuprins de un acces irepresibil de nebunie, să râdă în hohote pentru ca imediat să izbucnească în plâns… Dacă nu aş fi fost mai tot timpul abţiguit, nu aş fi putut rezista. Eram, aşadar, dostoievskian.

*

Privesc prin fereastra restaurantului ploaia murdară, firma de pompe funebre de vizavi. În stânga mea un alcoolic tânăr, nervos, exasperat şi cu un chip foarte expresiv. Întotdeauna mi-am spus că un bărbat nu trebuie să fie frumos, ci expresiv. Se ridică, îşi goleşte paharul, meditează câteva minute cu privirea în gol, apoi iese. Îl văd cum dispare pe o străduţă în dreapta, imensa lui dezolare transmite însă mersului său aroganţa. Gândurile mele sunt atât de neclare, încât simt necesitatea beţiei. Deodată îmi văd personajul venind apatic spre firma de pompe funebre, unde, în faţa vitrinei, odihneşte în poziţie verticală un coşciug. Tânărul pare pierdut în gânduri neomeneşti, îşi târăşte trupul cu scârbă. Dar brusc şi fără să se clatine, omul ia coşciugul în spinare şi o rupe la fugă. Surprinşi, ori mai degrabă consternaţi, angajaţii firmei ies în stradă; evident însă că nu au sub nici o formă intenţia de a-l urmări. Părăsesc înveselit restaurantul şi o iau pe urmele tânărului cu sicriul în spinare. Îl zăresc şi îl aud cum urlă de bucurie, de frică; un animal cu revelaţii greu de exprimat. Mă opresc, închid ochii: mă voi întoarce să mă îmbăt groaznic.

*

Dacă filozofii nu mai gândesc metafizic, asta vine din grija de căpătâi care îi împinge să rezolve în argument şi terminologic probleme care nu poartă nevoia justificării şi a căror îndreptăţire

devine artificială, gratuită, exasperantă. Chomsky vorbea de o necesară şi cât mai grabnică *serendipitate* filozofică, de rătăcire, de pornirea pe un drum *invers*…

*

Divinul – sau împlinirea imperfecţiunii: numai imperfecţiunea poate pretinde aşa ceva, o fără de sfârşit autocorecţie şi cizelare, o infinită *nemulţumire*.

*

Se plânge întruna că nu e publicat, că istoria literaturii lui V. l-a omis în mod deliberat, că i se preferă tinerii incoerenţi şi fără talent, că cititorii sunt nişte imbecili… Nu l-am auzit însă niciodată spunând că ar trebui să se retragă, să-şi digere ori să-şi transfigureze nevoia maladivă de a fi adulat, aplaudat. Nu l-am auzit niciodată sugerând că poate ar evolua pe o orbită anacronică, pustie, părăsită cu groază până şi de alţii ca el, nocivă oamenilor pentru că sătui de profeţi siniştri. L-am auzit însă vorbind cu mare convingere despre o posteritate care va repara fără îndoială nedreptatea asta strigătoare la cer. Nefericirea este că face totul ca să trăiască mult, cât mai mult…

*

Cel ce nu vine, mai ales dacă nu va veni vreodată, poartă cu el, pentru tine, numai pentru tine, întreaga rătăcire şi suprema fidelitate.

*

Nu veţi binevoi să auziţi cum mi se sfâşie trupul în implorare, învinovăţind şi dezvinovăţind abstracţiunea unei himere pe care principiul neîntrupării a părăsit-o, nesăţios de paradox şi de schizofrenie impersonală – iată boala semantică a unei idolatrii care nu se poate manifesta decât descompunându-şi delirul în logica unei întâlniri erotice cu fantasma mută, fotosintetic visate în

inteligenţa păstoasă a proteinelor şi a lanţurilor de aminoacizi dezgustători: cuvintele şi-au mărturisit în sfârşit epuizarea poetică.

*

În poemul *Prinţesa Sabbath*, al lui Heine, vestita prinţesă are drept logodnic un prinţ, „prinţul Israel“, pe care o vrăjitoare l-a transformat într-un animal de rasă inferioară: „un câine cu dorinţe de câine, care se bălăceşte toată săptămâna în mocirlă şi în gunoaiele vieţii, în rânjetele băieţilor de pe stradă“… Gândindu-mă la sălbăticia poemului şi a poetului care l-a scris, îmi spun sec: un evreu nu poate fi „îmblânzit“. Politica evreilor nu va fi niciodată democraţia, pentru că spiritul lor asentimental este refluxul zeului lor *de geniu*, care „nu este dragoste, mângâierea nu-i e felul“, după cum tot Heine spune într-un poem bizar. De unde libertatea sfidătoare a judecăţii în privinţa semenilor – iar la Heine, după părerea unui englez, „lipsa respectului faţă de sine, a adevăratei demnităţi“. Morţii lui Goethe i-a supravieţuit acest faun a cărui măduvă a spinării a făcut implozie pentru Europa modernă. Neîndoielnic, nu există „dreptate“ spirituală. Ar fi un gest prea senzual pentru o posteritate prea costisitoare.

*

În mod ideal, ratatul rămâne legat de un adevăr ascuns, care, într-un final, ne pune pe toţi în aceeaşi balanţă. Perfect încadrat de rigorile Fericirilor biblice, acest nihilist în răspăr a câştigat deja marele pariu pascalian – iar Divinul, aşa cum se cuvine, nu poate să nu-şi ţină promisiunile. Numai că inconvenientul de a se vedea confirmat deja de moartea pasivă în care subzistă face ca ratatul să nu mai viseze la o altă *viaţă*, element blestemat pentru el. Vitrina celestă nu-l mai interesează – de unde resurse pentru a mai înşfăca şi pandantivul beatitudinii?

*

Înfrângerea morţii ne va îndepărta definitiv de divin. Visăm, de fapt, la o destrăbălare *îndreptăţită* cu divinitatea.

*

Orgoliul puterii este sublim precum obedienţa cuvântului dinaintea imperfecţiunii.

*

Paradoxurile visează petunii. Orice scriitor ar trebui să ţină pe masa de scris o floare carnivoră. „Cu cât se spun mai multe cuvinte, cu atât este mai multă deşertăciune.“ Eclesiastul.

*

Câţi pensionari ai *împlinirii* în viaţă. Şi bucuria jalnică a acestei perversităţi fudule, minţind bătrânelul care crapă cu gândul la cât de important este el între oameni… Gândul mi-a fost însă retezat de vizita unor intelectuali care mi-au mâncat tocăniţa şi au băut o găleată de ceai, susţinând cu gravitate că libertatea fiecăruia trebuie respectată bla, bla, bla etc… Însemnare ratată. „Strânge-n cur şurubu’ tare!“ – vorba lui Jarry.

*

Nimic mai excitant ca zădărnicia, dacă te gândeşti la rivalul ei redutabil, *demenţa*.

*

Ar trebui să se scrie atât de puţin despre atât de multe câte s-au adunat din suferinţa de a nu le fi văzut cei care scriu atât de multe despre atât de puţine câte au mai rămas.

*

Fantasmele ne vor fi abolite încetul cu încetul, nu ne va mai rămâne decât inocenţa de a spune „sunt liber să aud plânsul fantasmei mele“ – plânsul pesimistului din neant, cel care nu permite

uitarea, străinul de Tot, o intuiţie a nimănui, pe care o trăim ca pe fineţea grimasei, ca pe însăşi eleganţa dispreţului, dar asta numai pentru a-i sugera fidelitatea noastră fundamentală.

*

Dacă scopul tău în viaţă este să *nu* te înşeli asupra lucrurilor, atunci ai trecut degeaba pe pământ. Mai important este să nu faci decât asta, pentru ca, într-un final, să realizezi câtă dreptate ai avut şi cât ai câştigat neocolind nici o capcană căreia i-ai căzut în braţe. Numai astfel poţi pătrunde naivitatea socratică şi promisiunile bătrâneţii.

*

Nefiinţa este un concept inventat de omul fără vise, de omul naturii, care consimte la un scepticism aproape barbar şi lipsit de nuanţă. Nu poţi recurge la *opusul* fiinţei ca să denumeşti o stare de fapt sinonimă cu inexistenţa. Nefiinţa se poate încadra cel mult într-o stilistică a fiinţei – şi în sensul acestei „nefiinţe“ nu există argumente.

*

„Avea o voce prea mică pentru corpolenţa lui. (…) Îi plăcea să vorbească şi să scrie «frumos». Spunea, bunăoară, «crinul alb al filozofiei lui Nietzsche…». Prima lui carte se intitula *Trepetnic sufletesc*.“ Mircea Eliade, *Memorii*, despre filozoful Mircea Florian.

*

Din neputinţa de a sta *calm* în omenesc *nu* te vei împlini, deci nu ai cum să sfârşeşti ceea ce îţi închipui că faci – eşti într-o eternitate care nu se măsoară cu omul. Nimic de aici nu te poate îndreptăţi, nimic din fără timp nu te poate susţine, singură zvârcolirea ta e reală, şi spectaculoasa incapacitate de a nu-ţi putea înţelege rostul pe lume. Aşadar, ispăşeşte-ţi neputinţa *fără*

demnitate, nu te trăda, nu uita ce-ţi închipui că eşti, nu te dezice de sminteala ta, nu muri mulţumit. Bate-te să arăţi cât eşti de neputincios şi cât de etică este pentru tine această neputinţă lucidă, aspră. Aşteaptă – vei aştepta până la înviere. Plânge-te până la scârbă de tine însuţi, gândul genial pe care *nu* îl vei scrie te va salva, fiindcă ţi-ai imaginat că ai deja ceea ce alţii se chinuie din răsputeri să obţină în viaţă – şi obţin. Stai şi suferă şi din când în când spune-ţi că eşti om, fiindcă nimeni nu este mai om decât atunci când îşi spune că e *doar* om: în formula asta stă închis tot sfârşitul omului în cosmos.

*

Scriu pentru oameni şi nu am nici cea mai mică credinţă în scrisul meu. Credinţa care „poate muta munţii din loc“ nu susţine fariseismul scriitorului, reprezentantul unei categorii de indivizi care visează la geniul confuziei cu patosul înălţării la adevărurile nevrozei implantate în carne de dinainte încă să ne fi trezit că am învăţat să vorbim între două glaciaţiuni.

*

Nu suntem bine priviţi în cosmos de principiul care îi guvernează existenţa, pentru că nu îi acceptăm disciplina, regulamentul morbid. Suntem nişte intruşi în lumea asta, nişte sabotori. Oferim, în fond, spectacolul gratuit al zvârcolirii noastre ca să ne plătim şederea, *tolerată*, aici.

*

Să scrii, cum zicea unul, *terapeutic*, este aberant, fiindcă de fapt nu faci altceva decât să îţi cultivi şi să îţi instruieşti ranchiuna, frustrările, agonia, răfuindu-te întruna, ca un laş, cu himerele. În mod terapeutic, scriitura vine mai întâi cu lehamitea, apoi cu furia, pentru ca într-un final să se oprească la clarviziunea că te-ai înşelat atât de amarnic, încât numai amintirile a ceea ce *nu* ai

vrut să fii te vor putea elibera, ca să pleci vindecat din viaţa asta.

*

Omul cu pistolul în ceafă nu aşteaptă să moară, ci să vadă dacă nu cumva este *imposibil* să mori după ce ţi se zboară creierii.

*

Va veni momentul când timpul ne va da afară din fiinţă. Cine nu va sărbători?

*

Ca orice despărţire fundamentală, moartea ne doare. Părăsim, în fond, un *acasă* în care am cunoscut iubirea şi bucuria, visul şi împlinirile, puterea şi ameninţarea, suferinţa, căderea. Această dispariţie lasă loc celei mai frumoase poveşti de iubire, care este povestea de iubire cu morţii.

*

Da, pentru spirit haosul este starea *finală*, de aceea, trebuie gândită *din timp*.

*

„Vă zărim adesea plimbându-vă în noapte cu barca pe lac, însoţit de o fantomă albă“, îi spune într-o zi Madame de Staël. Sătul de insultele brutale ale genovezilor, Byron închiriază celebra pe atunci vilă Diodati, situată pe malul lacului Léman, loc de pelerinaj pentru turiştii englezi în amintirea poetului Milton, cândva fermecat de frumuseţea peisajului. „Fantoma albă e câinele meu“, îi răspunde cu aroganţă poetul preavorbăreţei scriitoare. Omul care traversase Dardanelele înot la douăzeci şi unu de ani, celebru cum nimeni altul în vremea aceea, notează în registrul unui hotel de lângă Geneva: „Byron. Vârsta: o sută de ani.“ În holul hotelului, o anume doamnă Hervey, autoare de romane, leşină la vederea zeului-poet. (Isabel Clarke, *Byron and Shelley*, 1933.)

*

Moartea nu are vină, moartea este impresarul de geniu al durerii.

*

Deşi te învaţă muţenia, ratarea provoacă urletul tuturor celulelor din tine, urletul de groază că li se vor interzice alergarea şi reproducerea, că vor fi strivite de cerul flasc al unui trup libidinos de neputinţă şi că vor pieri din cauza unei laşităţi pe care nu o cunosc şi care le-a îmbolnăvit zeul de o iubire fără speranţă, batjocoritoare.

*

Pretutindeni vocea unui cler care îl fereşte pe Dumnezeu de oameni, cerşind ocrotirea în faţa *iminenţei*.

*

Niciodată viaţa nu este mai îndreptăţită decât atunci când cade pradă imaginarului dereglat de alcool. Înecul acesta, o moarte din *asentiment* (pentru această despărţire naşterea nu este de ajuns). În cârciumă am trăit măreţia disconfortului existenţial desăvârşit, paradoxul umilinţei benigne, şi am înţeles filozofia divină a cerşetoriei. Am cuprins metafizica necazului, fenomenologia ratării ca împrejurare a rugăciunii, semeţia prieteniei fără timp, fără loc, fără prieten, doar cu trupul astral al himerei încarnate în fiinţe care au intrat fără plecăciune în mine, ca să-mi întreţină părăsirea… şi astfel viitorul, abţinându-se de la perversa lui determinare, aşteptând ca o surpriză venirea mea imprevizibilă – sau plecarea mea, după sticla în plus, către descoperiri care pe el nu îl privesc.

*

Dependenţa noastră de fericire acuză, până la urmă, fragilitatea fiinţei. Cu cât suntem mai

fericiţi, cu atât starea de a fi om se transformă mai mult în *nepăsare*.

*

Să *implori* în gol până la infantilism. Nu văd altă reţetă pentru o picătură de extaz în oglindă.

*

Orice cuvânt este o reuşită a prăbuşirii. Unul lângă altul în scris, cuvintele se aliniază în cimitire exemplare, de o frumuseţe care preferă mai degrabă nebunia.

*

Că îl vedem pe Dumnezeu ca pe un *om* ideal, absolut, atotputernic şi atoateştiutor – iată ce nu vrem să înţelegem de când ne-am împotmolit într-o teologie suficientă, care se va disipa în indiferenţă cum se ridică ceaţa pe câmpuri, în noiembrie. Încet-încet, ne vom confunda cu acest om absolut, atotputernic şi atoateştiutor, este inevitabil; apoi îl vom descalifica şi îl vom reduce la tăcere. Pentru că nu avem nevoie să ştim cine suntem decât în raport cu greşelile, cu eşecurile, cu frustrările sau cu interesele care fierb în noi. Omul ideal, modelul absolut, ne înfurie. Faţă de el ne situăm clipă de clipă şi pentru totdeauna în fundătură, în culpabilitatea îndărătnicului sau în umilinţa neputinciosului.

*

Măreţia spiritului? Să reuşeşti să înveţi un fluture să fie obraznic.

*

Dacă nu îi interesează ce scrii, înseamnă că sunt conştienţi că nu au nimic de pierdut necitindu-te. Dacă tu însă continui să scrii, să le atragi atenţia, o faci conştient că nici tu nu ai nimic de pierdut din faptul că ei te ignoră. Scrii, aşadar, pentru primul câine de pe pământ care va învăţa să citească.

*

William Blake scoţându-şi pălăria, pe o stradă pustie, în faţa nimănui. Întrebat pe cine salută, răspunde candid: „Pe Apostolul Pavel.“ Byron mărturisind că cele mai reuşite satire le-a scris în anul de graţie 1815, an de chefuri monstruoase, pe când se strecura în pat, dimineaţa, părându-i-se prea banal şi tăcut gestul acesta. Eriugena ucis în miezul secolului al X-lea de către propriii-i călugări, în apărarea lui Dumnezeu. Cu timpul, toate sfârşesc în maxima infantilitate spirituală: a celor ce sunt, cum că sunt, a celor ce nu sunt, pentru că sunt *posibile*.

*

Un atrabilar olfactiv înălţându-şi mâinile cu degete flasce, uscate, atârnând ca nişte intestine transparente în lumină. Sfântul.

*

Irepetabilul, această rămăşiţă de demnitate divină.

*

Sentimentul că eşti la capătul vieţii se manifestă întotdeauna ca o fundătură spirituală. Nu mai ai ce să investeşti în naivitatea care face posibilă deschiderea viitorului. O luciditate malignă se instalează în fiinţă refuzând să îşi exercite comerţul cu lumea. Viaţa rămâne închisă în trup ca o bătrână sleită care vegetează cu privirea în gol; alături, bătăile pendulei o împiedică să mai iasă din casă, cuprinsă de lehamite. Înapoi, în trecut, o lume aşteaptă să fie iarăşi consumată: această furie care ţi-a mai rămas. În tine, un imaginar mort, o substanţă putredă, pentru care fiinţa nu se mai oboseşte. Imaginaţia, ea priveşte numai înainte, în acest cuvânt mai mare decât o lume. Nu are ce face cu amintirile, excrementul exemplar. Dacă mai poţi filozofa, o faci doar ca să te scuzi că mai trăieşti. Până unde merge gustul morţii pentru

viaţă? Pregătit pentru moarte nu poţi să fii gândind pe mai departe rătăcirile viului.

*

Mă gândesc la un papuaş. Pentru el, Derrida nu există. Derrida este omul sfârşitului de drum, papuaşul este omul începutului de drum. Sau invers. Fiindcă, paradoxal, ambii spun acelaşi lucru despre sine însuşi.

*

O zi din viaţa unui singur om trebuie că tulbură iremediabil toată construcţia estetică a lumii. Universul se umple de stări sufleteşti ca o clinică de boli nervoase. Enormitatea asta inconştientă răsună până în cele mai obscure cotloane de isteria noastră. Un instrument de demascat invizibilul ne-ar arăta la nesfârşit poveştile de iubire, crimele şi zvârcolirile proiectate pe pânza întunecată a inexistenţei. Ruperea unei flori pare că declanşează distrugerea stelelor şi ţipete care nu se aud probabil decât în moarte. Toate în afara gândului se chinuie.

*

Până aici se pot înălţa prejudecăţile raţiunii, până în punctul în care raţiunea *nu* îşi dă voie să se nege pe sine. Cu infinită viclenie, *întoarcerea* se transformă apoi într-un adevărat triumf filozofic.

*

Viaţa, la urma urmei, lucrează asupra materiei, îi alcătuieşte entităţi „auto-mobile“ a căror perfecţiune se întrevede în animal, care străbate cu de la sine putere şi cu bucuria mirării oarbe anumite distanţe. Devenit om, animalul vieţii îşi pierde certitudinea de sine a faptului de a trăi pur şi simplu. Strivit de imprevizibilul unui spirit care disimulează totul, nedezvăluindu-şi întreaga bogăţie, omul nu are altă ieşire decât să resuscite în el animalul, numai că de data asta *instruit*, pe jumătate spiritualizat, spre a regăsi certitudinea

vieţii. Viaţa nu este proprietatea lumii de faţă, şi nici spiritul. Către ce fel de *alegere* ne va împinge şi în ce scop?

*

Cuvântul va sfârşi în stadiul de *vorbire*, complexitate a oricărui început de lume.

*

Filozofia viitorului va trebui să deschidă orizonturile fiinţei care se va naşte spiritual din om, şi pentru care omul nu va fi fost decât o *gazdă*, un cocon. Ne aflăm în alegoria crisalidei.

*

Facem astfel încât să nu putem trece de *fericire*, această infirmitate spirituală.

*

Toate în gând dispar sau devin altă fiinţă. În afară eu nu sunt fiinţă decât pentru că exist. Nici înăuntrul meu nu sunt fiinţă, dar nu pentru că nu pot fi lăuntric ceea ce sunt în exterior, ci fiindcă în mine însumi îmi trăiesc inexistenţa. Privesc într-o altă lume, cu nefiinţe. Le împrumut, le dau destine pe înţelesul meu, le fac să sufere, mă îndrăgostesc de ele. Modul lor de a *nu* fi mă fascinează – şi, naiv cum sunt, mi se pare că închide în el adevăruri. Nu ai ce face cu adevărul, cea mai gratuită dintre satisfacţii. Logica mea, ca dinaintea unei femei goale care se îmbracă după ce ţi-ai închipuit îmbrăţişarea.

*

Orice etică pe care încerci să o formulezi în izolare devine o etică a resentimentului că oricând ai putea să crăpi fără fidelitatea vreunui semen, fără miracol. Şi te transformi într-un fundamentalist al problemelor grave, fără putinţa de a mai zâmbi gratuit în faţa unui adolescent.

*

De la un capăt la altul al vieţilor noastre, suntem manipulaţi de un Spirit care ne dă, cu porţia, câte o linguriţă de limpezime, atent clipă de clipă să nu se deconspire, cu dispreţul atoateştiutorului. Am ajuns să ne învinovăţim de lucruri care nu ne stau în putere, am ajuns să ne condamnăm pe noi înşine pentru minciuna în care ni se spune că suntem ţinuţi în viaţă prin grija pe care ne-o poartă, de parcă, vrând să trăim, am atenta la integritatea şi la pacea lui – atât de meschine, dacă, în fond, ţine atâta la ele. Cu ghiotura ne-a umplut de speranţă, pentru ca tortura să fie şi mai sofisticată. Şi ce dacă aici apa e de băut, ce folos că zmeura este atât de gustoasă, *cui prodest* că miliardele de galaxii ar purta în ele şi alte vieţi? Atâta vreme cât eşti împiedicat (de chiar nebănuitele posibilităţi ale într-adevăr fericirii, şi în acelaşi timp de limitele inadmisibile prin care ţi se interzice accesul la un bine intuit, dacă nu chiar cu ochii vizibil în contemplaţie) să denunţi minciuna promisiunilor surde care bântuie prin eter, să pretinzi înlăturarea ei, atâta vreme cât accesul la puterea prin care pot fi abolite efectele de până acum ale acestei minciuni ne este refuzat, orice smiorcăială de recunoştinţă nu face decât să ne sporească inepţia, să ne perfecţioneze haosul, să ne trimită la moarte bezmetici, orbiţi de farsa consolării. „Planul“ acesta absurd nu poate fi cuprins cu mintea – şi de altfel i-am făcut prea multe concesii. Constrânşi de gândul că moartea e tot ce ni se poate întâmpla mai rău, am reuşit să ne facem viaţa un iad, convinşi că asta e datoria noastră de căpătâi, să trăim, şi că nimic nu e mai presus de viaţă. A cui viaţă? Suntem ţinuţi în frâu prin frică, de parcă cine ştie ce revelaţii am putea pătrunde şi am strica nu ştiu ce ordine ascunsă. Suntem smintiţi, da, însă altă şansă împotriva evidentei minciuni prin care suntem trataţi nu există, spre a fi cât de cât copiii luminii spirituale. Nu suntem pregătiţi pentru asta? Nu vom fi niciodată, în felul ăsta. Cu spiritul din

mine gândesc toate astea (cu ce altceva?) împotriva spiritului. Mic şi neînsemnat cum sunt, ce am de pierdut? O veşnicie în care m-aş lăfăi? Dacă am reuşit să duc existenţa asta în cârcă, aşa nenorocit cum sunt, „iadul“ nu ar mai fi decât o continuare, aş fi gata antrenat. Nu mai înţeleg nimic. Oare aşa am hotărât noi, cu de la sine putere şi discernământ, să-l „omorâm“ pe Dumnezeu?

*

Omul este un efort gângav de a *reduce* fiinţa.

*

Dacă am şti cum ne răspunde Dumnezeu la rugăciuni, l-am renega de-a dreptul.

*

Adevărul ar fi ceea ce transformă durerea în bucurie, singurătatea în întâlnire, minciuna în mărturisire, spaima în temeritate, îndoiala în credinţă, boala în eliberare, imprecaţia în rugăciune, dispreţul în iubire – şi nu comportă definiţie. Ar fi trecerea unei realităţi în opusul stării prin care *nu* se percepe ca realitate. Şi totuşi, vom spune: venim dintr-o lume în care adevărul este ceea ce transformă bucuria în durere, întâlnirea în singurătate, mărturisirea în minciună, temeritatea în spaimă, credinţa în îndoială, eliberarea în boală, rugăciunea în imprecaţie, iubirea în dispreţ.

V. Morala nu are sens decât dacă alcătuirea lumii este perfectă

(M-aş fi gândit mai degrabă la confortul amoros al trandafirilor sub soarele de vară, dacă nu aş fi căzut pradă transei care mi-a întunecat după-amiaza aceea…)

1.

Energia obiectivă care alcătuieşte lumea este o stare de existenţă care îşi poate concepe viitorul ca existenţă de sine stătătoare. Lumea este starea de viitor a energiei obiective care o alcătuieşte.

Omul este, mai înainte de toate, o stare de dispariţie obiectivă şi se proiectează ca energie subiectivă în prelungirea lumii, spre a se plasa în simulacrul ideal a ceea ce numim înţeles.

Energia subiectivă se manifestă în prelungirea lumii ca existenţă fără lume.

În sine, omul nu poartă necesitatea realităţii, a societăţii şi a tuturor lucrurilor prin care încearcă să creeze, în interiorul lumii, o lume a omului distinctă de lumea ca atare.

Energia obiectivă care întemeiază lumea şi energia subiectivă în care se transfigurează omul nu poartă în ele acelaşi principiu, fiindcă omul, în sine, este o existenţă fără lume.

Replica socială a lumii, pe care omul o va crea ca lume distinctă în interiorul lumii, nu face parte din viitorul conceput de energia obiectivă a lumii – aşadar, este absurdă.

2.

Absurdul este însă spiritual şi nu priveşte lumea.

Omul este o fiinţă spirituală pentru că locuieşte în punctul de perfecţiune absolută a lumii.

Dacă omul nu ar fi o creatură absurdă, atunci locul perfecţiunii absolute a lumii ar fi absurd, şi împreună cu el lumea întreagă. Absurdă este însă

replica socială a lumii, creată de om, în raport cu punctul de perfecţiune absolută a lumii.

Prin crearea replicii sociale a lumii, omul va distruge punctul de perfecţiune absolută a lumii şi se va manifesta numai ca energie subiectivă în prelungirea lumii, ca existenţă fără lume.

Energia subiectivă nu este însă decât simulacrul ideal a ceea ce numim astăzi înţeles.

3.

Omul este o fiinţă morală pentru că nu poate concepe lumea în afara punctului de perfecţiune absolută în care locuieşte. O fiinţă morală este momentul de perfecţiune a stării de existenţă subiectivă care s-a proiectat în punctul ideal al viitorului propriu.

Factorul spiritual este absurd în raport cu lumea: lumea nu poartă necesitatea adevărului, lumea nu poartă necesitatea a nimic. Omul nu este necesar lumii.

Factorul spiritual este un principiu care orientează lumea în funcţie de starea de dispariţie obiectivă a omului, purtător de trecut şi creator de certitudini, pe care le numim cunoaştere.

Manifestările cunoaşterii încearcă transfigurarea energiei obiective care alcătuieşte lumea în energie subiectivă de substituţie, încearcă actualizarea punctului ideal al viitorului conceput în prelungirea lumii. Miza este morală, pentru că orientează lumea către un înţeles pe care lumea nu îl are.

Omul se proiectează în simulacrul absolut al stării de perfecţiune obiectivă a lumii ca moment ideal al absurdului.

Principiul moral pe care se întemeiază manifestarea spirituală a omului evocă necesitatea stării de existenţă fără lume, în prelungirea lumii, pe care omul transfigurat în energie subiectivă o înzestrează cu sens.

Lumea se dizolvă astfel în simulacrul moral al stării de existenţă prin care i se manifestă temeiul, energia obiectivă.4.

Morala nu are sens decât dacă alcătuirea lumii este perfectă.

Factorul spiritual generat de punctul de perfecţiune absolută a lumii în care locuim instituie adevărul ca argument al faptului că replica socială a lumii, ca lume distinctă a omului în interiorul lumii, are drept energie obiectivă morala, efortul de a concepe un sens pentru starea de dispariţie obiectivă a omului.

Societatea nu dă sens lumii, îi orientează lipsa de sens către absurd.

Întrebările omului, certitudinile pe care le numim cunoaştere, caută răspuns la exasperantul postulat obscur conform căruia, în sine, omul este o existenţă care nu are nevoie de lume.

Dacă factorul spiritual prin care suntem oameni nu ar avea esenţă morală, moartea noastră nu ar avea nici un înţeles. Energia subiectivă în care ne presupunem s-ar confunda cu mecanica entropică a unui principiu al necesităţii absolute, a cărei perfecţiune s-ar anula prin înţeles.

Perfecţiunea absolută nu are sens decât subminată de morală.

5.

Viaţa este anterioară lumii pentru ca lumea să se poată concentra în punctul perfecţiunii ei absolute, unde precedentul vieţii se recunoaşte în apariţia factorului spiritual.

Formula „apariţia vieţii pe pământ“ este antinomică, dacă nu falsă; este, mai degrabă, vorba despre *identificarea* vieţii de către lume prin transfigurarea energiei obiective în punctul perfecţiunii ei absolute. Această transfigurare are valoare morală, pentru că manifestă o intenţie subiectivă de dobândire a sensului.

Pentru lume, viaţa nu are înţeles, fiindcă viaţa poartă necesitatea omului, element care poate modifica viitorul lumii.

Dar lumea nu comportă nici un alt fel de viitor în afara propriei ei existenţe, viitor identic cu sine şi conceput de starea de existenţă a energiei obiective care o alcătuieşte.

Omul nu poate modifica decât punctul ideal al viitorului în care se proiectează ca fiinţă morală, pentru a crea replica socială a lumii.

Viaţa precede lumea şi, ca precedent subiectiv universal care îşi poate concepe sfârşitul, este principiul tuturor transfigurărilor care dobândesc sens în prelungirea lumii.

Dacă viaţa nu ar fi anterioară lumii, omul nu s-ar putea transfigura în energie subiectivă şi nu s-ar putea manifesta astfel în prelungirea lumii, nu ar face decât să îşi transceandă spiritual starea de dispariţie obiectivă, adică să existe ca fiinţă reversibilă.

6.

Replica socială a lumii, pe care omul o creează ca lume distinctă în interiorul lumii, este metafizică în măsura în care, în sine, omul este o existenţă care nu are nevoie de lume. Este metafizică pentru că îşi construieşte sfârşitul după modelul precedentului subiectiv al vieţii, ca principiu al transfigurării tuturor lucrurilor.

Dacă omul are un destin, destinul lui este să distrugă punctul perfecţiunii absolute a lumii în care trăieşte, şi poate chiar lumea întreagă, pentru a îl transfigura în eveniment subiectiv absolut, după modelul metafizic al replicii sociale a lumii, care îşi construieşte sfârşitul.

Sfârşitul este întotdeauna un eveniment obiectiv absolut.

Fiindcă evenimentul subiectiv absolut este transfigurarea energiei obiective care alcătuieşte

lumea în energie subiectivă care se proiectează pe sine în absenţa lumii.

Omul transfigurat în energie subiectivă prin moarte îşi poate concepe astfel punctul perfecţiunii absolute. Îşi poate concepe astfel înţelesul.

7.

Punctul perfecţiunii absolute a omului este existenţa în absenţa lumii, în simulacrul ideal al înţelesului.

Evenimentul subiectiv al înţelesului deplin al omului nu se poate realiza decât prin consumarea punctului de perfecţiune absolută a lumii – sau, într-un registru mai barbar, prin distrugerea lumii.

Energia subiectivă nu se manifestă însă decât ca stare de existenţă subiectivă în punctul ideal al viitorului propriu, context în care această stare de existenţă are drept principiu simulacrul trecutului ca sfârşit al lipsei de sens.

Omul transfigurat în energie subiectivă devine o existenţă fără lume, care îşi poate concepe înţelesul ca posibilitate de creaţie a unei lumi înzestrate cu sens.

Factorul spiritual prilejuieşte intuiţia unei lumi înzestrate cu sens.

Orice lume înzestrată cu sens este o lume indiferentă la necesitatea propriei sale perfecţiuni, obligatorie pentru ca factorul spiritual să se manifeste.

O lume morală, ca posibilitate de creaţie a omului transfigurat în energie subiectivă, se întemeiază pe manifestarea înţelesului, în care totul este o stare de prezenţă subiectivă.

8.

Viaţa este o stare de dispariţie subiectivă care se manifestă ca discurs: în posibilitatea energiei obiective de a-şi concepe starea de viitor (lumea lipsită de sens), în posibilitatea energiei subiective de a-şi concepe înţelesul (posibilitatea creaţiei

lumii cu sens) şi în starea de existenţă fără lume, care este punctul perfecţiunii absolute a omului.

Înţelesul subînţelege factorul spiritual ca principiu moral al tuturor lucrurilor.

O lume morală, întemeiată pe manifestarea înţelesului, este ea însăşi o fiinţă morală.

Înţelesul este momentul perfecţiunii absolute a omului transfigurat în existenţă fără lume, ca posibilitate de creaţie a unei lumi morale, înzestrate cu sens.

O lume morală nu este o lume perfectă, este doar o lume purtătoare de sens.

Nici un fel de lume posibilă nu poate fi înzestrată cu înţeles.

Creaţia unei lumi morale, înzestrate cu sens, nu va fi însă niciodată o necesitate pentru omul transfigurat în energie subiectivă, în existenţă fără lume.

Table of Contents

Despre autor
Singurătatea lui Adam
- I. Morala, această repulsie față de iertare
- II. Dumnezeu s-a oprit din citit
- III. Un mort viu – iată un mort fericit
- IV. O reușită a prăbușirii
- V. Morala nu are sens decât dacă alcătuirea lumii este perfectă

Table of Contents

Despre autor 1
Singurătatea lui Adam 2
I. Morala, această repulsie faţă de iertare 3
II. Dumnezeu s-a oprit din citit 24
III. Un mort viu – iată un mort fericit 47
IV. O reuşită a prăbuşirii 68
V. Morala nu are sens decât dacă alcătuirea lumii este perfectă 87